

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ขอเชิญชมนิทรรศการศิลปกรรม เนื่องในวันสถาปนาคณะ

22 ปี ศิลปกรรมศาสตร์
หล่อหลอมทัศนศิลป์ เปิดแผ่นดินสร้างสรรค์สู่ชุมชน

22nd ANNIVERSARY
FACULTY OF FINE AND APPLIED ARTS
KHON KAEN UNIVERSITY
ART EXHIBITION / SEPTEMBER 2016

ข้อมูล : อาจารย์ ดร.ปรีชาวุฒิ อภิระติง
ออกแบบโดย : ภราดร เสมาเพชร
กันยายน 2559

สารจากคณบดี

สารจากคณบดี โอกาสวันสถาปนาคณะศิลปกรรมศาสตร์ ครบรอบ 22 ปี

คณะศิลปกรรมศาสตร์ ผ่านร้อน ผ่านหนาว ผ่านสุขทุกข์ร่วมกันมานับถึงปีนี้ เป็นปีที่ 22 หากเทียบกับคนก็คงย่างเข้าสู่วัยหนุ่มก่ำยำ แข็งแรงทรงพลัง พร้อมจะกระโจนมุ่งไปข้างหน้าอย่างสง่างาม โดยไม่หวาดหวั่นพรั่นพรึง และพร้อมที่จะเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการหล่อหลอมคนศิลป์ เปิดแผ่นดินสร้างสรรค์สู่ชุมชนให้คนในชุมชน สังคม ได้เรียนรู้ เข้าถึง เข้าใจศิลปะได้อย่างแท้จริง และเป็นศูนย์การเรียนรู้ศิลปะ 24 ชั่วโมงของคน มข.

ขอบคุณคณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาในยุคบุกเบิกทุกท่านที่พุ่มพัก อดทน อดกลั้นอดออม ดูแลเอาใจใส่คณะฯ อย่างเต็มกำลัง วันนี้อาจกล่าวได้อย่างเต็มภาคภูมิว่า ที่คณะยืนอยู่และตั้งมั่นคงอย่างสง่างามจนบัดนี้ เพราะพลังการเสียสละของทุกท่านจากรุ่นสู่รุ่นโดยแท้จริง

ด้วยจิตคารวะ

รองศาสตราจารย์ ดร.นิยม วงศ์พงษ์คำ

คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

สารจากรองคมนตรีคณบดีผ่านแผนและประกันคุณภาพ

“ถ้ารักคณะก็ขอให้ทุกคนช่วยกันดูแล คิด และทำสิ่งที่ดีให้กับคณะของเรา นะครับ”

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธวัชชัย ช่างเกวียน
รองคณบดีฝ่ายวางแผนและประกันคุณภาพ

สารจากรองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ถือเป็นสถานศึกษาทางด้านศิลปกรรมในระดับอุดมศึกษาแห่งแรกของภาคอีสาน ที่ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถทางด้านศิลปกรรมเพื่อออกไปรับใช้สังคม ปัจจุบันคณะศิลปกรรมศาสตร์ได้มีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนที่มีความหลากหลายในวิชาชีพทางด้านศิลปกรรม เช่น หลักสูตรวิชาทัศนศิลป์ หลักสูตรวิชาออกแบบนิเทศศิลป์ หลักสูตรวิชาดุริยางคศิลป์ และหลักสูตรวิชาศิลปะการแสดง นอกจากนี้ทางคณะยังมีการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งระดับปริญญาเอกและปริญญาโท ที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ทั้งทักษะด้านกระบวนการวิจัยและสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมในชั้นสูง สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมของภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมร่วมสมัย มีคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพ และสามารถสื่อสารให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล รับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนนำความรู้ความสามารถไปบูรณาการกับสาขาวิชาชีพอื่นๆ ได้อย่างมีคุณภาพและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของสังคมโลก

เนื่องในวันคล้ายวันสถาปนาคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ครบรอบ 22 ปี ในวันที่ 13 กันยายน พ.ศ.2559 นี้ ขอแสดงความชื่นชมยินดีกับความความสำเร็จในด้านต่างๆ ทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพของคณะศิลปกรรมศาสตร์โดยเฉพะคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักศึกษาและศิษย์เก่าของคณะศิลปกรรมศาสตร์ทุกท่านที่ช่วยกันพัฒนาองค์กรแห่งนี้จนเป็นที่ยอมรับในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ จากนั้นเฝ้าพร้อมมุ่งมั่นที่จะพัฒนาองค์กรให้ก้าวไปสู่การเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ทางด้านศิลปกรรมในภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุรินทร์ เปล่งดีสกุล
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย

สารจากรองคณบดีฝ่ายศิลปวัฒนธรรมและชุมชนสัมพันธ์

สารจากรองคณบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาและสื่อสารองค์กร

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นแหล่งการสร้างสรรค์ สื่อสุนทรีย์ะ ด้วยศาสตร์และศิลป์ โดยผ่านกระบวนการถ่ายทอดจากอาจารย์ผู้สอนผู้มีความสามารถอันเป็นเลิศ ถือเป็นคณะที่รวมเอาศิลปะในหลายด้าน รวมอยู่ในคณะเดียว ด้วยเป้าหมายสูงสุดเดียวกันคือ การผลิตบัณฑิตผู้สร้างสรรค์งานศิลป์ เพื่อสุนทรีย์ะ ในการรับใช้ ห่วงใย และดูแลสังคม ด้วยจิตและพลังแห่งเลือดสีด้า

เนื่องในวันคล้ายวันสถาปนาคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2559 นี้ กับการก้าวเดินผ่านแห่งฤดูกาลของดอกสีลิปครบ 22 รอบปี ขอขอบพระคุณผู้ร่วมก่อตั้งคณะ คณาจารย์ บุคลากร นักศึกษา ปัจจุบันและศิษย์เก่าทุกรุ่น พลังแห่งดอกสีลิปทุกซอก ที่ช่วยเสริมสร้างฐานรากให้เข้มแข็ง มีพลัง เพื่อสืบสานตำนานดอกสีลิปสืบไป

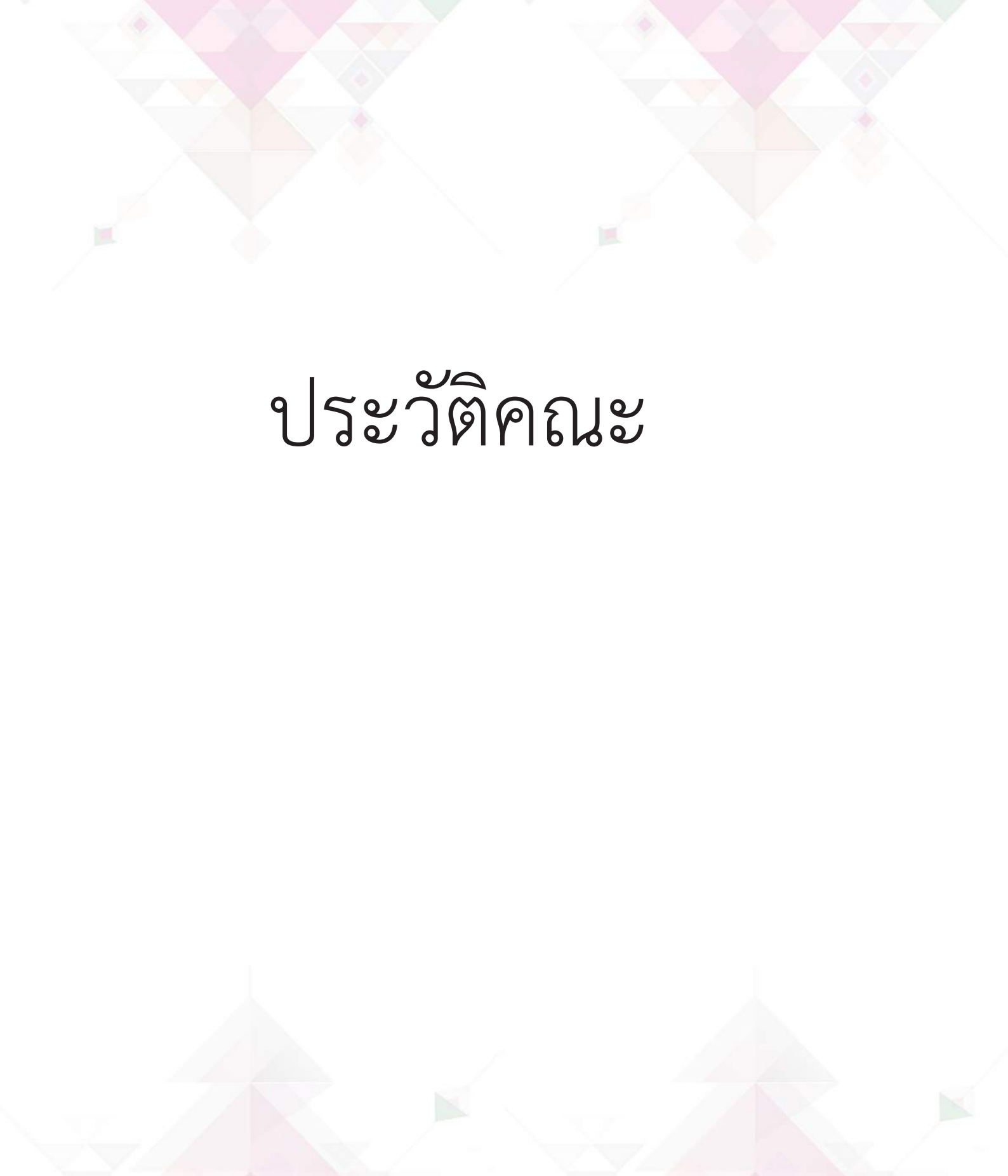
กฤษฎา วงศ์คำจันทร์
รองคณบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาและสื่อสารองค์กร

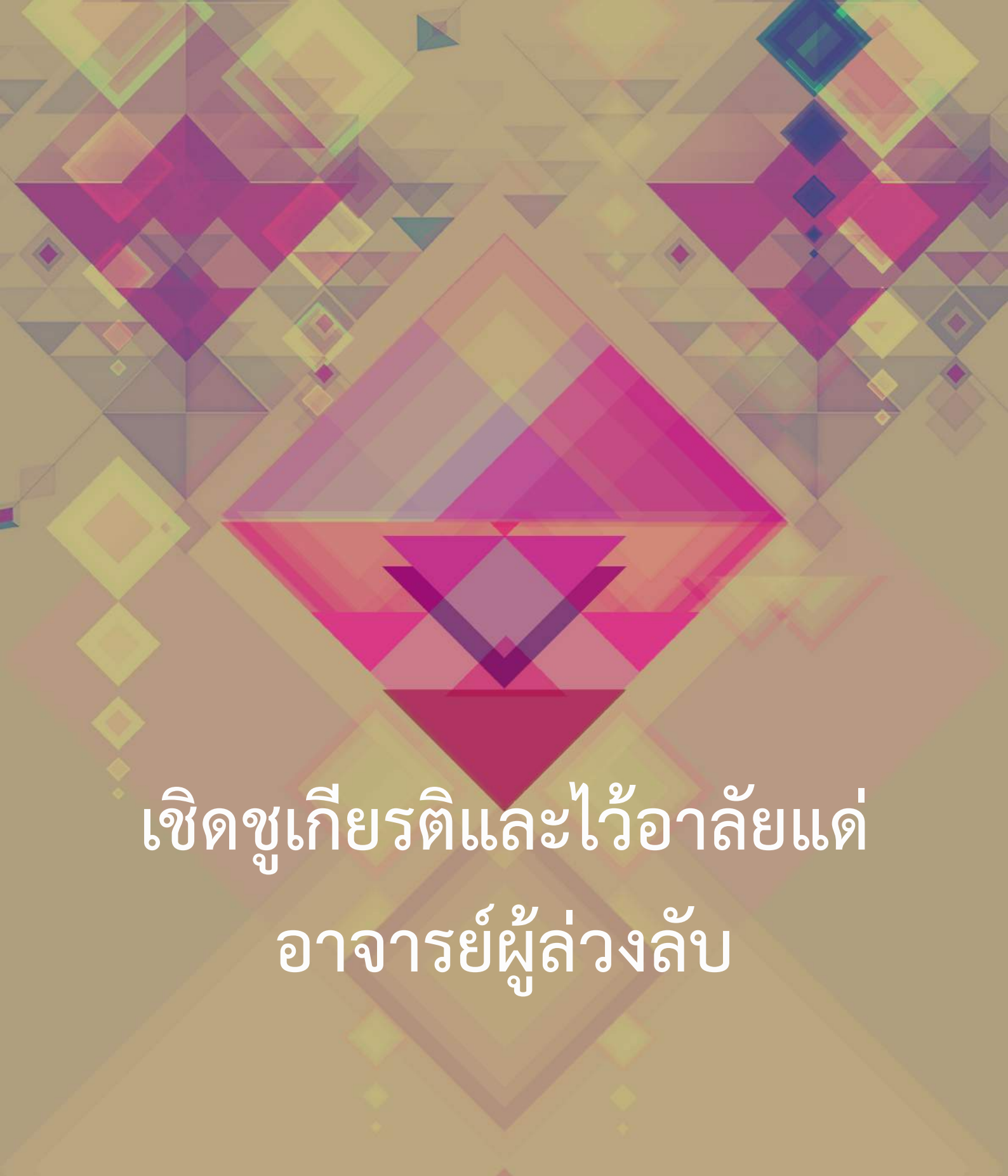

ประวัติคณะ

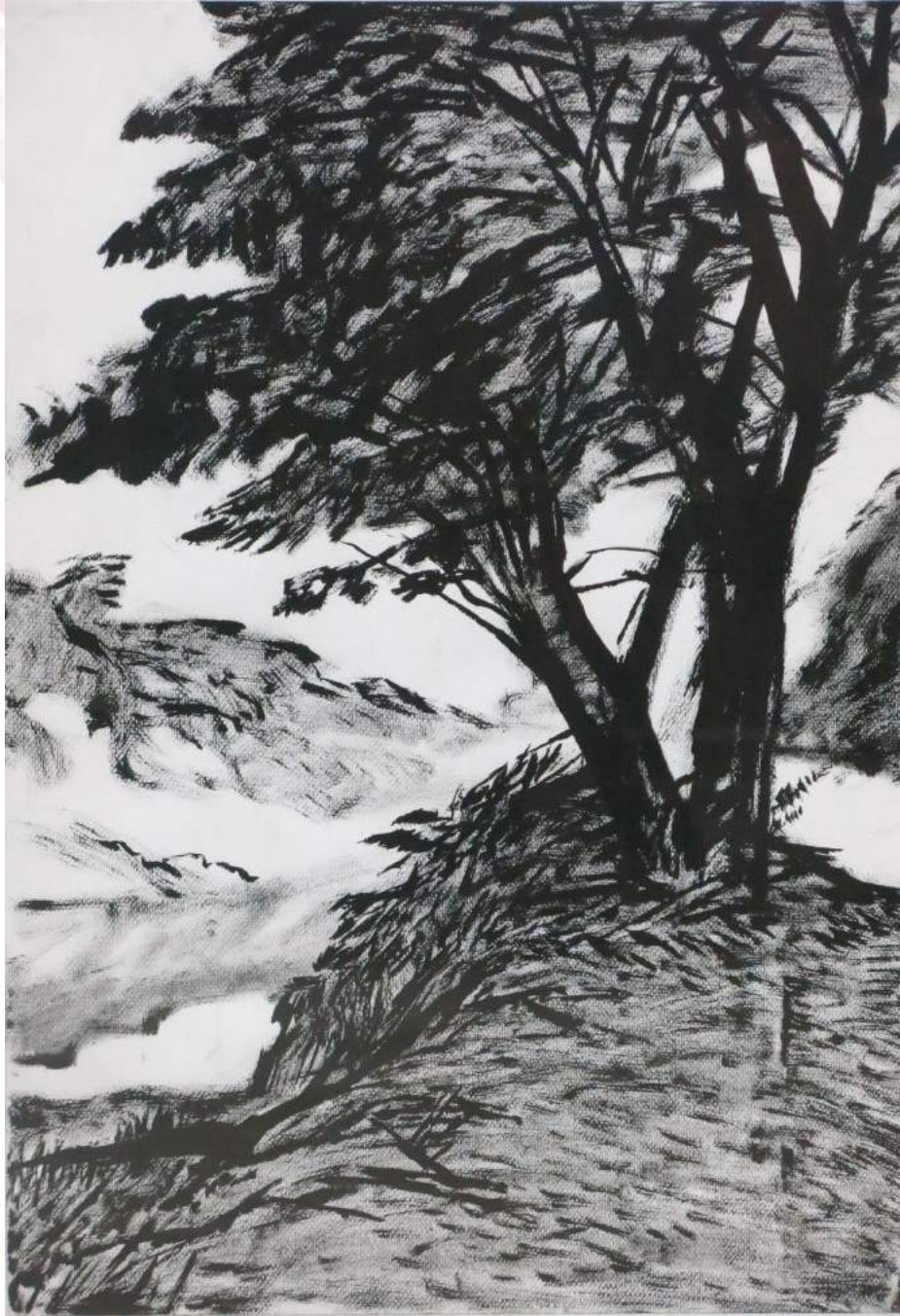

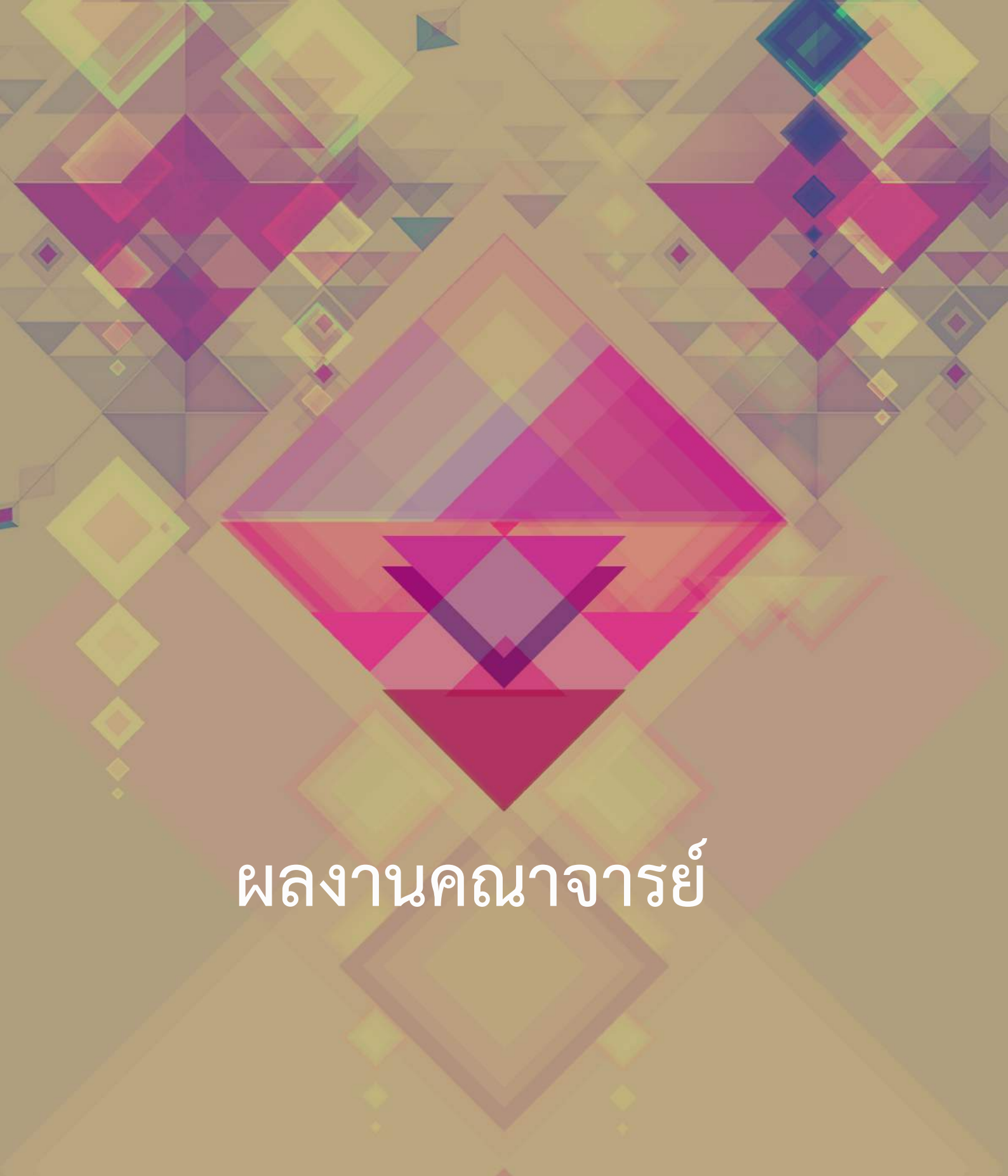
ประวัติคณะ

เชิดชูเกียรติและไว้อาลัยแด่
อาจารย์ผู้ล่วงลับ

อาจารย์ไพโรจน์ สโมสร
ชื่อผลงาน : เคียงคูริมฝั่ง
ขนาด : 55 x 38 cm.
เทคนิค : เทคนิควาดเส้น พู่กันหมึก
แนวคิด : -

ผลงานคณาจารย์

รศ.ดร.นิยม วงศ์พงษ์คำ
 ชื่อผลงาน : Esanland
 ขนาด : 160 X 100 cm.
 เทคนิค : Mixed Media
 แนวคิด : -

ผศ.ดร.เคนศ สีลสัตย์

ชื่อผลงาน : บทสวดไตรสรณคม อาเซียน

ขนาด : 65 X 79 cm.

เทคนิค : ผสม

แนวคิด : นำอักษรบทสวดไตรสรณคมนักภาษาพม่ากับภาษาไทยมาผสมในงานศิลปะร่วมสมัย

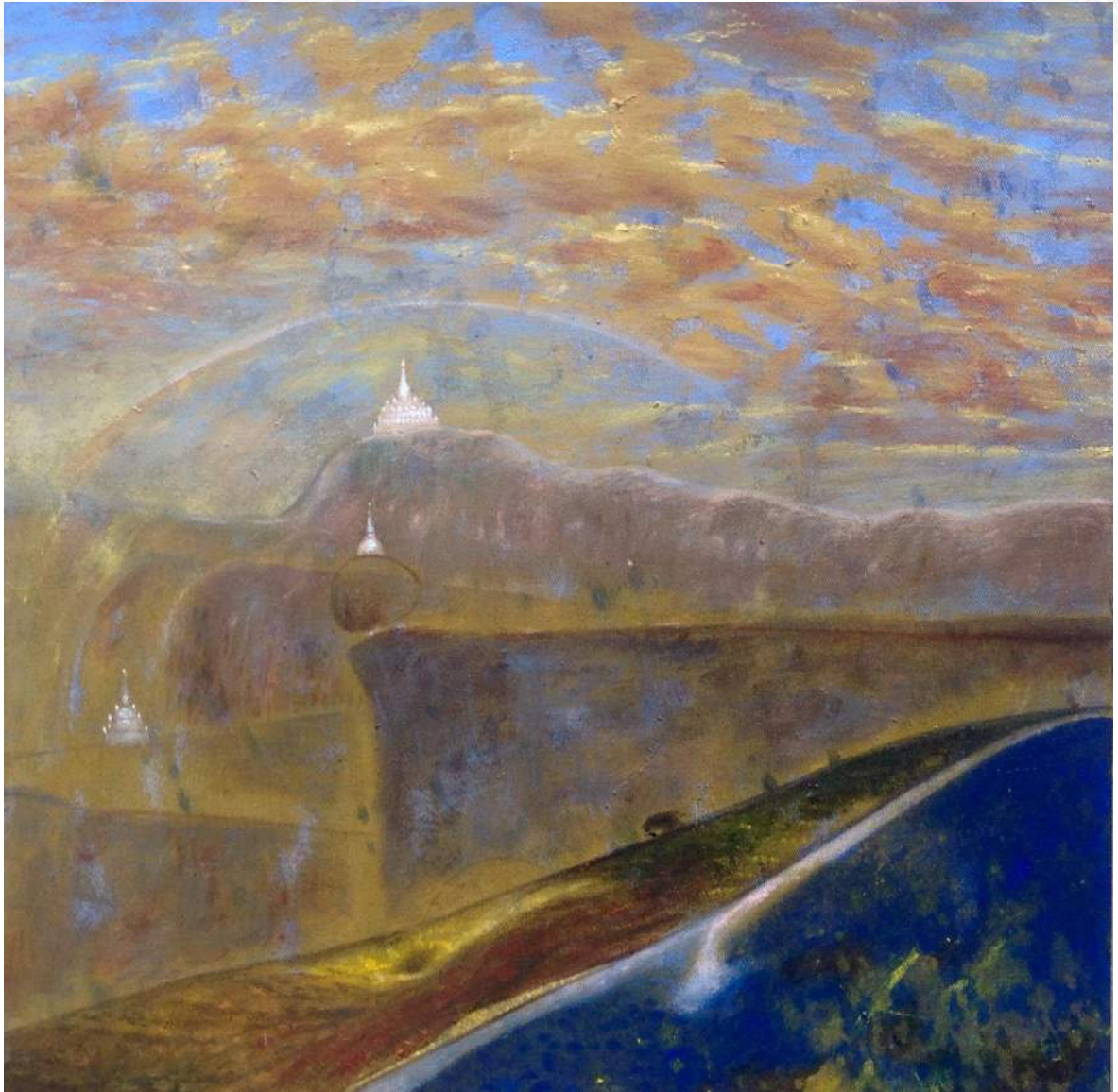
รศ.ดร.เดชา ตีรภาพาน

ชื่อผลงาน : “สะพานไม้ อำเภอสหัสขันธ์”

ขนาด : 82x65 cm.

เทคนิค : สีน้ำ

แนวคิด : อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นชุมชนที่มีชาติพันธุ์ที่หลากหลาย โดยเฉพาะชาวมอญ ด้วยพลังที่ศรัทธาต่อหลวงพ่อดูตมะได้ สร้างสะพานไม้ที่มีความยาวกว่า 300 เมตร กว้าง 6 เมตร เป็นเส้นทางสัญจรสำรองให้กับชาวบ้าน และกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดกาฬสินธุ์

ผศ.ดร.ทรงวิทย์ พิมพ์กรรม

ชื่อผลงาน : ทางแห่งศรัทธา (WAY OF FAITH)

ขนาด : 40 X 40 cm.

เทคนิค : สีอะคริลิก (ACRYLIC COLOUR)

แนวความคิด : เมื่อครั้งเดินทางไปยังประเทศเมียนมา พบว่าที่นั่นอารยธรรมที่สืบเนื่องกับพุทธศาสนายังปรากฏเด่นเป็นสง่า แม้ว่าเวลาจะผ่านมานานนับเป็นพันปีแล้วก็ตาม แสดงให้เห็นถึงความศรัทธาที่มีอยู่อย่างแรงกล้า ไม่เสื่อมคลายตามกาลเวลาของผู้คนที่นี่ รู้สึกได้ถึงกลิ่นไอแห่งศรัทธาในพระพุทธศาสนาที่อบอวลไปทุกถิ่นทั่วหัวระแหง ที่ซึ่งความดี ความจริง ความงาม มาบรรจบกัน เสมือนเรากำลังเดินตามรอยธรรมแห่งองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า...ในดินแดนพุทธภูมิสถานแห่งนี้

ผศ.ดร.บุรินทร์ เปล่งดีสกุล

ชื่อผลงาน : “มาร”

ขนาด : 100x60 cm.

เทคนิค : สีอะครีลิค

แนวความคิด : มนุษย์เรามีความโกรธ ความโลภ ความหลง ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้ความคิดความรู้สึกภายในจิตใจเกิดแรงกระตุ้นให้เกิดการไขว่คว้าแก่งแย่งต่อสู้ เพื่อให้ได้มาในสิ่งที่จิตใจปรารถนา

ผศ.รณภพ เตชะวงศ์

ชื่อผลงาน : ความเป็นอื่น

ขนาด : ขนาดต้นแปดตามพื้นที่

เทคนิค : วาดเส้นปากกานกระดาศ

แนวความคิด : ปัญหาหลายด้านๆที่ส่งผลต่อระบบการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม มาจากสาเหตุหลายๆประการ ปัญหาของการกำหนดเส้นแบ่งเขตแดน ก่อให้เกิดการกำหนดพื้นที่ ซึ่งมีผลกระทบต่อผู้คนโดยรวม ทั้งการสร้างอุดมการณ์ สร้างจิตสำนึก สร้างตัวตนของคนในพื้นที่นั้นๆ รวมถึงการกำหนด อัตลักษณ์ ความเป็นชาติ ขนชาติ ความเป็นพื้นที่ถิ่น ดินแดนและคุณค่าภูมิศาสตร์บนเส้นเขตแดนจึงมีความสำคัญที่มากกว่าความเป็นผืนแผ่นดิน

ภูมิกายาและประวัติศาสตร์ได้กลายมาเป็นเทคโนโลยีทรงพลังของความเป็นชาติ อนุภาพที่ทรงพลังที่สุดของมัน คือการปฏิบัติการนิยามความเป็นไทย หรือตัวตนของเราที่ตรงข้ามกับความเป็นอื่น (Otherness) ดังที่เอ็ดมุนด์ ลีช ได้กล่าวไว้นานแล้วว่า ความวุ่นวายทางการเมืองในที่ต่างๆทั่วโลกแสดงให้เห็นว่า เส้นเขตแดนแบ่งแยกผู้คน ชาติพันธุ์ (ethnic peoples) มากมายออกเป็นชนชาติ (nationals) ต่างๆกันอย่างรุนแรงและตามอำเภอใจ

อำนาจของรัฐ การเขียนประวัติศาสตร์นั้นต้องใช้ภูมิศาสตร์และแผนที่ ซึ่งมีผลกระทบต่อผู้คนโดยรวม ทั้งการสร้างอุดมการณ์ สร้างจิตสำนึก สร้างตัวตนของคนในพื้นที่นั้นๆ ภูมิศาสตร์จึงมีความสำคัญที่มากกว่าความเป็นผืนแผ่นดินซึ่งหมายถึงความหมายอื่นๆ เช่นอัตลักษณ์ ความเป็นชาติ ขนชาติ ความเป็นพื้นที่ถิ่น ดินแดนและคุณค่า ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความเป็นจริงโดยตัวมันเองตามธรรมชาติ แต่หากเกิดจากจินตนาการของผู้คนเกี่ยวกับคำๆนั้นมากกว่า จินตนาการนั้นเกิดจากการรับรู้ที่มาจากประสบการณ์ที่แตกต่างกัน การถูกหล่อหลอมจากระบบการศึกษา ระบบการเมือง การปกครอง วัฒนธรรมหรือความรู้และเทคโนโลยีอื่นๆ นักทฤษฎีทางภูมิศาสตร์ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการกับพื้นที่เป็นความพยายามของกลุ่มคนในการสร้างผล

กระทบ กำหนดอิทธิพลและควบคุม ปราบฏการณ์และความสัมพันธ์ ด้วยการกำหนดขอบเขตและควบคุมพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ มิได้เกิดขึ้นจากสัญชาตญาณหรือแรงผลักดันอะไร แต่เป็นเรื่องของยุทธศาสตร์อันสลับซับซ้อน และเครื่องมือที่ผู้คนใช้สร้างและรักษาการจัดระเบียบของพื้นที่ ภูมิกายาของชาติคือการนิยามดินแดนที่กระทำโดยมนุษย์ซึ่งได้สร้างผลกระทบต่อนักคน สรรพสิ่งและความสัมพันธ์ต่างๆด้วยการจัดหมวดหมู่ ติดต่อสื่อสาร และบังคับใช้ให้เป็นจริง

อาจารย์ ดร.ปรีชาวุฒิ อภิระติง

ชื่อผลงาน : ฝนกรดบนใบบัว หมายเลข 1

ขนาด : 100 x 100 cm.

เทคนิค : ดินสอพอง หมึกพิมพ์ สีอะครีลิค กระป๋องอลูมิเนียม

แนวความคิด : สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ที่ได้รับผลกระทบจากกิจกรรมของมนุษย์ จากเรื่องเล็กๆ น้อยๆ ในกิจวัตรประจำวัน หรือเรื่องใหญ่ๆ จากกระบวนการผลิตในอุตสาหกรรมที่ไม่ได้มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม ต่างก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ทั้งดิน น้ำ อากาศ พืช สัตว์ น้อยใหญ่ไปจนถึงตัวมนุษย์เอง

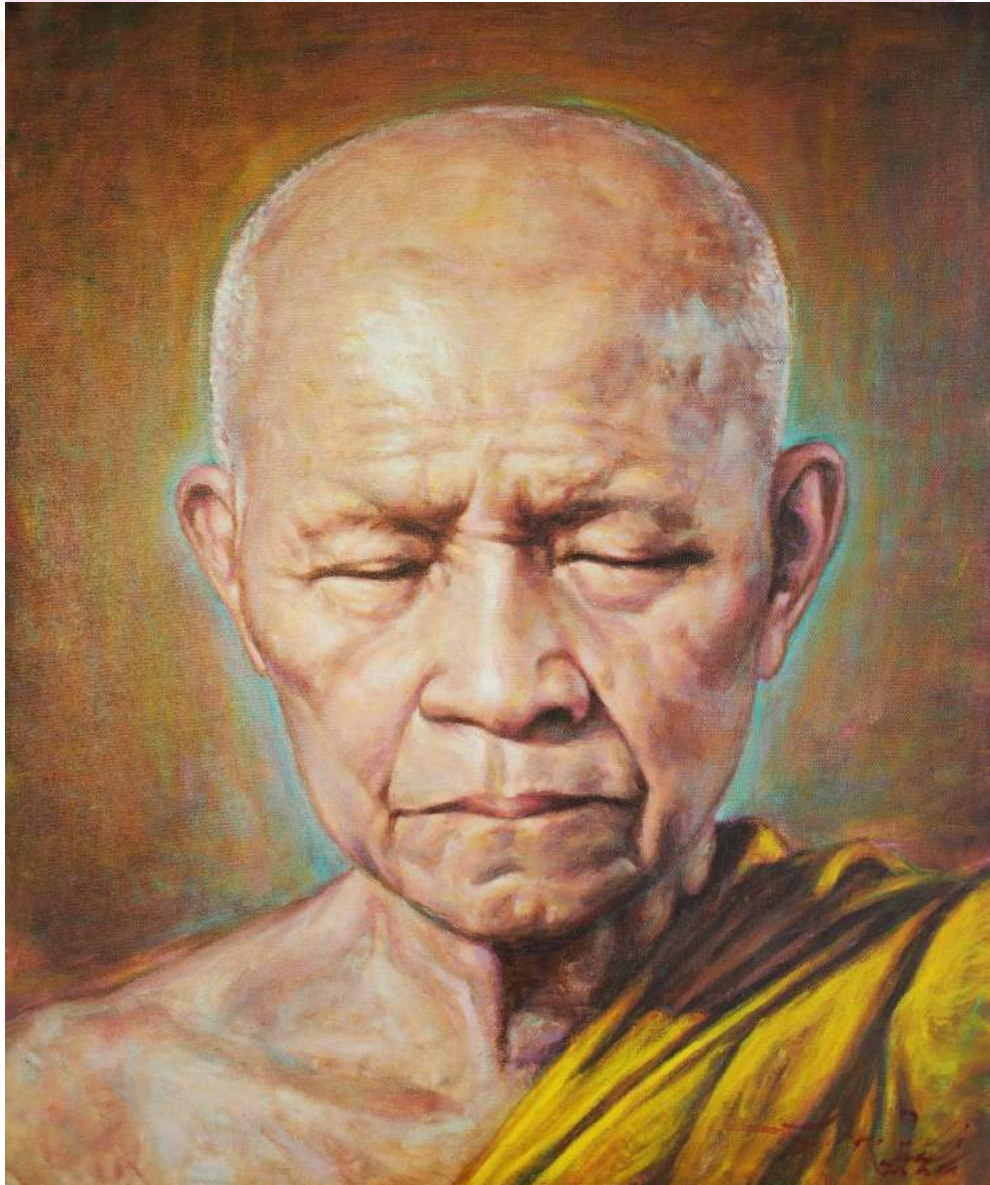

อาจารย์ทรงวุฒิ แก้ววิศิษฐ์

ชื่อผลงาน : ไม่อยากไปโรงเรียน แต่ผมอยากไปเรียน

ขนาด...120x160 cm.

เทคนิค : สีน้ำมันบนผ้าใบ

อาจารย์วีระศักดิ์ พิมพ์แก้ว

ชื่อผลงาน : “พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน)”

ขนาด : 50 x 60 cm.

เทคนิค : สีน้ำมันบนผ้าใบ

แนวความคิด “ความสงบในใจนี้เป็นสิ่งสำคัญที่จำเป็นต้องมีเพราะความสงบเป็นพื้นฐานของสติ ทำให้เกิดสมาธิและเป็นบ่อเกิดแห่งปัญญา” โอวาทธรรม หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน

ผศ.สมิต ตะกรุดแก้ว

ชื่อผลงาน “Under Pressure”

ขนาด : 30 x 30 x 30 cm.

เทคนิค : สื่อผสม

แนวความคิด : สภาพของวัตถุภายใต้แรงกดดัน

ผศ.อานนท์ สังวรดี

ชื่อผลงาน : Fracture Series no8

ขนาด : 60 x 80 cm

เทคนิค : Collograph, Intaglio

แนวความคิด : วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนอีสานเป็นวิถีชีวิตที่เรียบง่าย เป็นสังคมเกษตรกรรม พึ่งพาและอยู่ร่วมกันกับสภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศตามฤดูกาลเป็นหลัก ข้าพเจ้าเฝ้ามองเฝ้าสังเกตจากสภาพแวดล้อม ความแปรเปลี่ยนของสังคม เวลา วัฒนธรรมและประเพณี ความเชื่อต่างๆจากประสบการณ์ที่ได้ผ่านมาจากสังคมอีสาน สู่วัฒนธรรมไทยและสังคมปัจจุบัน ภายใต้กรอบคิดของการดำเนินชีวิตสำหรับสังคมที่เรียกว่ามนุษย์

อาจารย์สุรศักดิ์ สอนเสนา

ชื่อผลงาน : วันพຽງນີ້ຂອງດາສີ

ขนาด : 109 x 188 cm.

เทคนิค : Linocut

แนวความคิด : ผีนานอันดูแห่งแล้ง เวียงว้าว กว้างไกล และการดำเนินไปด้วยความระทมทุกข์ของชีวิตชาวนา ไร้ซึ่งความหวัง แต่กระนั้นก็ยังมีความหวังที่ไม่ยอมแพ้กันนาซุซอคอยให้กำลังใจให้ชาวนายังมีความหวังต่อไป

ผศ.รัชชัย ช่างเกวียน

ชื่อผลงาน : Title สติ

ขนาด 23 x 100 x 115 cm.

เทคนิค : ปั้นหล่อ เชื่อมโลหะ

วัสดุ : ไฟเบอร์กลาส เหล็กแผ่น

แนวความคิด : การที่คนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร แล้วก่อให้เกิดโมหะและโทสะเข้าครอบงำความคิด ส่งผลให้กระทำการโดยขาดสติยังคิด ถึงผลกระทบที่จะได้รับ ดังนั้นจึงต้องใช้สติ เพื่อระลึกถึงการกระทำหรือความคิดของตนเองอยู่เสมอ โดยหลักของพุทธศาสนาในการเจริญสติ หรือการฝึกสติ เพื่อให้คนในสังคมรู้เท่าทันตัวเองและสิ่งรอบตัวที่มากระทบร่างกายและจิตใจ ไม่หวั่นไหวตามอารมณ์ที่เกิดขึ้น

อาจารย์บัญชา ควรรสมาคม

ชื่อผลงาน : ร่วมแรง รวบรวม

ขนาด : 100 X 45 X 15 cm.

เทคนิค : เชื่อมทองเหลือง, หล่อบรอนซ์

แนวความคิด : การสร้างสรรค์ประติมากรรมชุด ร่วมแรง รวบรวม เป็นผลงาน
ส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ “ชีวิตบนปลายไม้ กลิ่นไอของพื้น
ดิน” มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาภูมิปัญญาและปรัชญาของท้องถิ่น
อีสาน ที่สะท้อนอยู่ในสภาพแวดล้อม ภูมิศาสตร์และการดำรงชีวิตของสิ่งมี
ชีวิตตามธรรมชาติ 2) เพื่อสร้างสรรค์ประติมากรรมร่วมสมัยที่มีที่มาจากสิ่งมี
ชีวิตตามธรรมชาติในสภาพแวดล้อมรอบตัว โดยที่สิ่งมีชีวิตนั้นสามารถเชื่อมโยง
กับวิถีชีวิต ภูมิปัญญาของคนอีสาน ในรูปแบบประติมากรรมกึ่งนามธรรม

ผลงานมีที่มาของแรงบันดาลใจจากสิ่งมีชีวิตเล็กๆรอบตัว ได้แก่ มด
แมลง ที่สร้างรังในพื้นที่ที่แห้งแล้ง ยากต่อการอยู่อาศัยและมีความแตกต่าง
จากภูมิภาคอื่นอย่างชัดเจน ผู้วิจัยได้พินิจพิจารณาสิ่งเหล่านี้จึงมองเห็นความ
เชื่อมโยงและมองเห็นความงาม จึงได้อุปมาอุปไมยถึงการดำรงอยู่ของสิ่งมีชีวิต
ตามธรรมชาติกับบุคคลิกผู้คนอีสานที่ตั้งรกรากในอดีต ที่มีลักษณะอดทน ใช้
ชีวิตเรียบง่าย ถ่อมตน พึ่งพาอาศัยกัน เรียนรู้สั่งสมปัญญาโดยใช้ทรัพยากรที่มี
อยู่อย่างจำกัดได้คุณค่าและรักษาสมดุลที่มีอยู่ในธรรมชาติ

วิธีการสร้างสรรค์เป็นศึกษาภูมิปัญญาในการดำเนินชีวิตของคนอีสาน
ตลอดจนปัจจัยที่ทำให้เกิดวิถีคิด เพื่อสรุปเป็นแนวคิดในการเลือกตัวแทนที่
เป็นรูปธรรม โดยที่มาของรูปทรงนั้นเป็นรูปทรงของสิ่งมีชีวิตตามธรรมชาติ
ในสภาพแวดล้อมของอีสาน มาสกัด ดัดทอน แปรเป็นทัศนธาตุ และจัดองค์
ประกอบใหม่ตามกระบวนการทัศนศิลป์ ด้วยเทคนิค เชื่อมทองเหลือง หล่อ
บรอนซ์

การวิจัยและสร้างสรรค์พบว่า ภูมิปัญญาของอีสานคือ การไม่ละทิ้ง
ถิ่นฐาน การเผชิญหน้าต่อความยากลำบากหล่อหลอมให้เป็นคนความอดทน
มองความลำบากเป็นสิ่งที่สามัญ มีความสุขได้ตามอัตถภาพคือการได้อยู่ ใช้
ทรัพยากรเท่าที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุดคือรู้มี เข้าใจความไม่สมบูรณ์พร้อม
ปรับตัวตามสิ่งที่ธรรมชาติเอื้อให้คือรู้พอ สิ่งเหล่านี้สามารถถ่ายทอดผ่านสิ่งมี
ชีวิตตามสภาพแวดล้อมในที่อีสานออกมาเป็นสัญลักษณ์ รูปทรง 3 มิติ ได้แก่
รังมดบนต้นไม้ในฤดูแล้ง ของปลวกพื้นที่กันดาร ที่ร่วมแรงร่วมใจกันสร้างรัง
และผ่านความยากลำบากของสิ่งแวดล้อมไปด้วยกัน

ผศ.ภาณุ อุดมเพทยกุล

ชื่อผลงาน : สภาวการณ์ หมายเลข 2

ขนาด : 15 x 20 x 28.5 cm.

เทคนิค : ผสม

แนวความคิด : ไม่ว่าจะเกิด “สภาวการณ์” ใดๆ ขึ้นก็ตาม มนุษย์ก็ยังคงจำต้องดำเนินชีวิตต่อไป

อาจารย์เจตต์ ทองเพ็ญ

ชื่อผลงาน : กระบวยแฝด

ขนาด : ผืนแปรได้

เทคนิค : วัสดุผสม

แนวคิด : วัตถุที่อยู่รอบตัวเราล้วนมีความหมายจากหน้าที่การใช้งานของมัน การนำมันมาประกอบกันของสองวัตถุ ทำให้เกิดความหมายและมุมมองใหม่ที่แตกต่างจากประสบการณ์ที่เราคุ้นชิน

อาจารย์วิจิตร วินทะไชย

ชื่อผลงาน : เราสามคน

ขนาด : 16 x 24 inches

เทคนิค : ภาพถ่ายดิจิทัล

แนวคิด : ต้องการแสดงออกถึงวิถีชีวิตของชาวบ้านที่ทำงานกลางแจ้ง

อาจารย์พนธ์ ทารคำ

ชื่อผลงาน : สุนทรีภาพจากป่าอีสาน 2

ขนาด : 20 x 21 x 30 cm.

เทคนิค : ดินบ้านวังถั่ว เเผาที่อุณหภูมิ 850 องศาเซลเซียส บรรยากาศสันตปาไม่สมบูรณ์

แนวความคิด : ต้องการแสดงถึงความงดงามและความอุดมสมบูรณ์ของเมล็ดพันธุ์ไม้ในป่าอีสาน ผ่านรูปทรงที่มีปริมาตรและระนาบเน้นแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของของธรรมชาติ ด้วยรูปทรง 3 มิติ ภายใต้แนวคิดด้านความงามที่เป็นนามธรรม

อาจารย์นัชชารัชต์ คำพิลา

ชื่องาน : TACK CARE

ขนาด : 13 × 13 × 15 cm.

เทคนิค : Mold casting, Stoneware clay, 1,200 c

อาจารย์หิรัญ จักรเสน

ขนาด : ขนาด 60x80 cm.

เทคนิค : สีน้ำพลาสติกบนแผ่นไม้

แนวความคิด : การเดินทางของจิตวิญญาณ ความคิด จิตได้สำนึก สังคม ตัวเรา ความศรัทธา นำมาซึ่งความหวัง

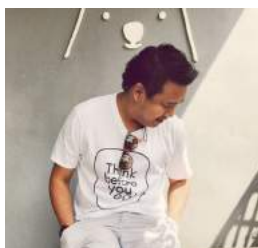

ผศ.ดร.ดวงจันทร์ นาชัยสินธุ์

ขนาด : 0.30 m x 0.30 m x 0.05 m.จำนวน 3 ภาพ

เทคนิค : คอมพิวเตอร์กราฟฟิก

แนวคิด : ฤดูกาล

อาจารย์กษม อมันตกุล

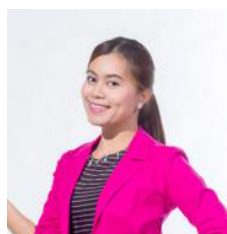
ชื่อผลงาน : Amulets Bauhaus

ขนาด : 50 x 50 cm.

เทคนิค : mixed media

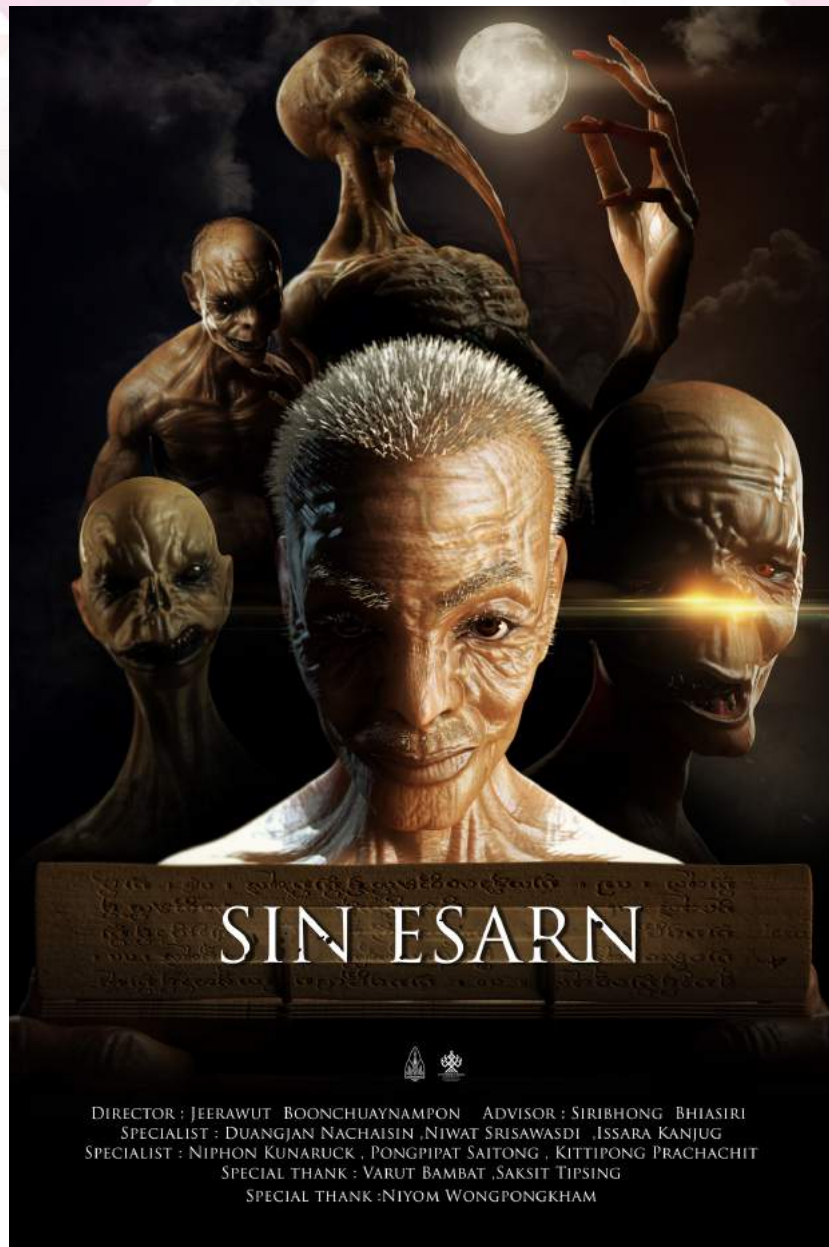
แนวความคิด : Bauhaus เป็นการใช้รูปร่างเรขาคณิตอย่างง่าย ๆ ไร้การประดับลวดลาย แต่มีความพอดีในองค์ประกอบศิลป์ แลดูสง่างาม เรียบง่าย เป็นระเบียบเรียบร้อย

ศิลปะ+งานช่าง+อุตสาหกรรม นำเอาศาสตร์ต่าง ๆ มารวมกัน ใช้วิธีคิดในการผลิตที่ประหยัดสูงสุดและมีประโยชน์สูงสุดในการออกแบบ

อาจารย์เอกนารี ตันมา

Concpt design : ออกแบบจากรูปทรงของช้างไทย ซึ่งเป็นสัตว์คู่บ้านคู่เมืองมาตั้งแต่อดีต ประทับใจในรูปทรงสรีระที่สง่างามแข็งแรง พฤติกรรม ทำท่าทางแสดงออกต่างๆ จึงนำมาออกแบบเป็นชุดผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ชื่อแบรนด์ kacha 39 (คะ-ชา-สาม-ก้าว) ที่มาจากคำว่า คชา หมายถึง ช้าง เลข 39 ใช้เล่นคำจากคำว่า สาม-ก้าว นั้นหมายถึง การเดินก้าวของช้างสามก้าว ที่ใช้โทนสีขาว แดง ดำ ที่เรียบง่ายและทันสมัย

อาจารย์จิรภูมิ บุญช่วยนำผล

ชื่อผลงาน : การศึกษาอัตลักษณ์ผีอีสานเพื่อการออกแบบบุคลิกลักษณะตัวแสดง 3 มิติ

The Study of Identities Esarn Ghosts for 3D Characters Design

ขนาด : 12 X 18 inches

เทคนิค : Zbrush, Maya and Photoshop

แนวความคิด : การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ผีอีสาน และออกแบบบุคลิกลักษณะผีอีสาน 3 มิติ โดยใช้คุณค่าทางศิลป

วัฒนธรรมอีสาน รูปแบบการออกแบบร่วมสมัยผสานจินตนาการของลักษณะอัตลักษณ์ผีอีสาน โดยศึกษาวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์

และสืบค้นข้อมูลจากเอกสาร และสื่อต่างๆ แล้วนำมาใช้ในการออกแบบบุคลิกลักษณะตัวแสดง 3 มิติ

การแสดงผลงานสร้างสรรค์ทางดนตรีไทย รายวิชา การจัดการแสดงดนตรี
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4
วันที่ 2 พฤษภาคม 2559
สามก๊ก : ยุทธ ศรัทธา คีตา นาฏกรรม

แนวคิดในการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์

สามก๊ก วรรณกรรมจีน อิงประวัติศาสตร์ จัดเป็นวรรณกรรมเพชรน้ำเอกของโลก เป็นมรดกทางปัญญาของปราชญ์ชาวตะวันออก แต่งขึ้นช่วงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๔ ในยุคมัยราชวงศ์หยวน โดย หลัว กวัน จง แปลและเรียบเรียงเป็นภาษาไทยครั้งแรก โดยเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชเมื่อปี พุทธศักราช ๒๓๔๕ วรรณกรรมเรื่องสามก๊กถือเป็นวรรณกรรมจีนอิงประวัติศาสตร์เล่มที่ ๒ ที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศไทย

วรรณกรรมเรื่องสามก๊ก มีเนื้อหาที่หลากหลายรสชาติ เต็มไปด้วยกลเล่ห์เพทุบาย กลศึกในการรบ การชิงรักหักเหี้ยว ความเคียดแค้นชิงชัง ความซื่อสัตย์หรือแม้กระทั่งการให้อภัย ด้วยความยิ่งใหญ่ของอภิมหาสงคราม รวมถึงเรื่องราวที่หลากหลายน่าติดตาม เป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน นำเสนอเรื่องราวผ่านเสียงดนตรีทั้งหมดนี้จึงก่อให้เกิดเป็น “สามก๊ก : ยุทธ ศรัทธา คีตา นาฏกรรม”

กลองศึก

ขับซอหุ่นกระบอก

เดี่ยวซิม

ดับจู๋ลง ตาโบว็อง

ดับจู๋ลง ตาโบว็อง

มหาดุริยางค์

การสร้างสรรค์ผลงานการแสดงดนตรีไทย

การแสดงที่ ๑ โหมโรงสามก๊ก

โหมโรงสามก๊ก เป็นผลงานการสร้างสรรค์ทางดนตรีในรายวิชาประพันธ์เพลงไทย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต ประพันธ์โดยนักศึกษาชั้นปีที่ ๔ สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ แขนงวิชาดนตรีไทย เป็นเพลงประเภทโหมโรง อัตราจังหวะ ๓ ชั้น มี ๓ ท่อน หน้าทับสองไม้

การแสดงที่ ๒ ลำนำภูอิน ๑

จุดเริ่มต้นปฐมบทสู่การแตกแยกเป็นสงครามสามก๊ก

การแสดงที่ ๓ ระบำเดี่ยวเสียน

นำเสนอความงามของเดี่ยวเสียนผู้เป็นชนวนศึกตามแผนของอั้งอึ้ง

ระบำเตี๋ยวเสี่ยน

ลำนางูฉิน

โหมโรงสามก๊ก

การแสดงที่ ๔ หุ่นกระบอก

เล่าเรื่องราวการเกิดศึกผาแดง ใช้ขับซอหุ่นกระบอกเล่าเรื่องราวแทนการบรรยาย การเกิดศึกผาแดง ซึ่งเป็นต้นเหตุให้เล่าปี่นำราษฎรอพยพไปกังแฮ โดยมีอบหมายให้จูถ่งดูแลขบวนราษฎรและครอบครัวของเล่าปี่

การแสดงที่ ๕ เพลงดับจูถ่ง ประกอบ ละครภาพนิ่ง (Tableaux vivants)

ใช้วงปี่พาทย์ตีคำบรรพนาเสนอเรื่องราวของจูถ่งผู้ได้รับมอบหมายจากเล่าปี่ ให้คุ้มครองครอบครัวและราษฎรขณะอพยพไปกังแฮ

การแสดงที่ ๖ เตี๋ยวซิมแป๊ะฮวยฟ้ง

ใช้ซิม ๒ ตัว สื่อถึงการเจรจากันระหว่างซ่งเป้งกับจิวยี่

การแสดงที่ ๗ เตี๋ยวกูฉิน

ใช้เพลงเตี๋ยวกูฉินสื่อถึงการทำอุบายกลศึกและการวางแผนทำศึก

การแสดงที่ ๘ กลองศึก

เสียงกลองเป็นสัญญาณในการทำศึก เช่น กระบวนการจัดทัพ ยุทธวิธีการรบ การตั้งรับ สู้รบ ถอยทัพ

การแสดงที่ ๙ วงมหาดุริยางค์ เพลงจีนซิมใหญ่ เถา

ปัจฉิมบทสามก๊ก เป็นการเล่าเรื่องสรุปเรื่องทั้งหมดของสามก๊ก

นาฏการอารยะ

1. เรื่องปฐมอารยะอารยะอีสาน

ผู้สร้างสรรค์ผลงาน

1. นายจรรุวัฒน์ นาแสง

2. นางสาวธิดารัตน์ สือเกียรติกิจ

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์สิทธิรัตน์ ภูแก้ว

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

นายปกรณ์ อดิษฐ์ (ศิลปิน อิสระ)

ความเป็นมาและความสำคัญ

จากการศึกษาข้อมูลด้านสมัยก่อนประวัติศาสตร์ที่แหล่งโบราณคดี บริเวณโนนเมือง และโนนนกทา ผู้สร้างสรรค์ผลงานได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของสมัยก่อนประวัติศาสตร์ เรื่องราวความเป็นอยู่ของคนในยุคนั้น ซึ่งมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่บ่งบอกแน่ชัดจากการขุดพบ แหล่งโบราณคดี ในแถบภาคอีสานที่เคยเป็นดินแดนมีผู้อยู่อาศัยตั้งบ้านเรือนเจริญรุ่งเรือง มีอารยะธรรมสูงส่งมาหลายพันปีแล้ว มีหลักฐานที่บ่งบอกถึงความอุดมสมบูรณ์ โดยสังเกตจากอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ที่ขุดพบในแหล่งโบราณคดีผู้ สร้างสรรค์ผลงาน จึงได้นำเสนอเรื่องราวของความอุดมสมบูรณ์ในยุคสมัยก่อน ประวัติศาสตร์ เปรียบเสมือนการชุบชีวิตให้เศษซากโบราณคดีได้กลับมามีชีวิต อีกครั้ง

ความบันเทิงใจ

สิ่งที่บ่งบอกหรือต้นความคิดให้อยากสร้างสรรค์ผลงาน เนื่องจากผู้ สร้างสรรค์ผลงานได้ศึกษาเรื่องราวสมัยก่อนประวัติศาสตร์ จึงมีความสนใจเป็น อย่างยิ่งที่จะศึกษา โดยเข้าไปศึกษาเพิ่มเติมที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จังหวัด ขอนแก่น ทำให้มีความสนใจมากขึ้น และอยากรนำเรื่องราวมานำเสนอในรูปแบบ การแสดงนาฏศิลป์

2. การแสดงชุด

ผู้สร้างสรรค์ผลงาน

สักการะเมฆเมือง

1. นางสาวกิตติยา ศรีทับทิม

2. นายวัชรพงษ์ คำแสน

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

รศ.ดร.จักรกฤษณ์ ดวงพัตรา

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

อาจารย์ไพฑูรย์ เข้มแข็ง

อาจารย์กิตติยา ทาธิสา

ความเป็นมาและความสำคัญ

จังหวัดขอนแก่น เมื่อแรกตั้ง มีชื่อว่า เมืองขามแก่น ในสมัยขุนบุฮมและเพี้ยเมืองแพนนั้น ยังไม่มีหลักเมืองแต่มี มเหศักดิ์หลักเมืองเป็นที่เคารพบูชา เพี้ยเมืองแพนได้ตั้งเสาบือบ้านและสร้างศาลมเหศักดิ์ ฮีต 12 คอง 14 กล่าวถึงสมบัติคุณเมืองซึ่งเป็นคองของเจ้าเมือง 14 ชื่อ ใน 14 ชื่อนั้นมี ใจบ้านหรือศูนย์กลางของบ้าน อีก 1 ชื่อ คือ เมฆเมือง หมายถึงเทพรักษ มเหศักดิ์ เทวดาผู้ปกป้องคุ้มครองบ้านเมืองให้ร่มเย็น

ผู้สร้างสรรค์พบว่า จังหวัดขอนแก่นมีการแสดงประวัติ ตำนาน และความเป็นของเมืองอยู่เป็นระยะแต่ยังไม่เคยมีการแสดงเกี่ยวกับมเหศักดิ์ มาก่อน ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้สร้างสรรค์ผลงานจึงสนใจจะออกแบบและประดิษฐ์ทำรำ การแสดง ชุด เมฆเมืองความบันเทิงใจ

จากผู้สร้างสรรค์ผลงานเคยชมการแสดงละครคุณสมภพ เรื่อง นางเสือง ตอนอัสรฟอนไฟ ซึ่งเป็นการแสดงที่ผู้แสดงร้องและรำ กิ่งละคร ดึกดำบรรพ์และละครพันทาง

ละครดึกดำบรรพ์ เรื่อง นางเสือง นี้ คุณสมภพจัดละครถวายเนื่องในวโรกาสที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระชนมายุ ครบ 3 รอบ ปีนี้เป็นปีที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระชนมายุ 84 พรรษา ผู้สร้างสรรค์ผลงานจึงเกิดความบังคัลใจจะ สร้างสรรค์การแสดงในลักษณะละครคุณสมภพ

3. การแสดงชุด	ถวายนางคำแว่น
ผู้สร้างสรรค์ผลงาน	1. นางสาวพรณลิน ไพโรเขต 2. นายภาณุเดช สมนึก
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ศรราวดี ภูขมศรี
ความเป็นมาและความสำคัญ	

จากการศึกษาข้อมูลทางด้านประวัติการก่อตั้งเมืองขอนแก่น ผู้สร้างสรรค์ผลงานได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของผู้ที่ก่อตั้งจังหวัดขอนแก่น ผู้สร้างสรรค์ผลงานจึงได้นำเสนอเรื่องราวของท้าวเพี้ยเมืองแพนและนางคำแว่นบุตรสาวคนโตของท้าวเพี้ยเมืองแพนที่เป็นผู้มีส่วนสำคัญยิ่งในราชสำนัก และทำให้เมืองขอนแก่นมีใบตราตั้งเป็นเมืองอย่างเป็นทางการอีกด้วย

ความบันเทิงใจ

ผู้สร้างสรรค์ผลงานมีภูมิลำเนาอยู่ขอนแก่นโดยกำเนิด จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลการก่อตั้งเมืองขอนแก่น จึงนำเสนอเรื่องราวของท้าวเพี้ยเมืองแพนและนางคำแว่น มานำเสนอในรูปแบบการแสดงนาฏศิลป์เพราะเป็นบุคคลที่สำคัญที่ก่อตั้งจังหวัดขอนแก่น

4. การแสดงชุด	แฉ่วลาวหลวง
ผู้สร้างสรรค์ผลงาน	1. นางสาวจุฑาภรณ์ สุริยันต์ 2. นางสาวพรรณชมาส อาษาศึก
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	อาจารย์ศรราวดี ภูขมศรี
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	นางสาวนฤมล คนว่อง
ความเป็นมาและความสำคัญ	

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์(พ.ศ. 2393 – 2453) การเล่นแคนซึ่งมีชื่อเรียกในสมัยนั้นว่าการเล่น ลาวแคน เป็นที่นิยมเล่นกันในประเทศไทยอย่างกว้างขวาง เพราะพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว(พระราชอนุชา) ทรงโปรดการเล่นแคนและการละเล่นแฉ่วลาวมาก เมื่อวังหน้าทรงโปรดการเล่นแฉ่วลาวเช่นนั้น พลอยทำให้วังอื่นนิยมเล่นตามการที่เจ้านายชั้นผู้ใหญ่ กระทั่งว่าสมเด็จพระราชอนุชาโปรดปรานการเล่นลาวแคนมากเช่นนั้น ทำให้พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นห่วงว่าแคนจะกลืนเอาศิลปะการดนตรีอื่นๆของไทยไปเสีย อีกหน่อยจะไม่มีผู้เล่นละครฟ้อนรำ ปี่พาทย์มโหรี เสภา สักวา เพลงเกี่ยวข้าวและอื่นๆเป็นแน่ การที่พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดแฉ่วลาวมากยังเป็นเหตุให้รัชกาลที่ 4 ทรงไม่พอพระทัยถึงความนิยมในการเล่นแฉ่วลาวเป่าแคนในสมัยนั้น เนื่องจากทรงเห็นว่าชาวไทยพากันละทิ้งการละเล่นของไทย เช่น ปี่พาทย์ มโหรี เสภา ประโคม สักวา เพลงไก่ป่า เพลงเกี่ยวข้าว และละครร้องเสียหมด แม้แต่ในงานโกนจุก บวชนาค ก็มีแต่ลาวแคนเล่นเสียหมดทุกแห่ง และยิ่งปรากฏทัศนะ “ ชาตินิยม ” ที่ทรงเห็นว่า “ ไม่สู้งาม สู้ควร ที่การเล่นอย่างลาวจะมาพื้นเมืองไทย ลาวแคนเป็นข้าของไทย ไทยไม่เคยเป็นข้าลาว จะเอาอย่างลาวมาเป็นพื้นเมืองไทยไม่สมควร ” โดยทรงออกประกาศห้ามมิให้เล่นแฉ่วลาว หลังจากที่ พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จสวรรคตในปี พ.ศ. 2409 ทรงอ้างด้วยว่า เมืองที่เล่นลาวแคนมากๆ ฝนจะแล้ง และทรงคาดโทษของการเล่นลาวแคนว่า “ จะให้เรียกภาษีให้แรง ใครเล่นที่ไหนจะให้เรียกแต่เจ้าของที่และผู้เล่น ถ้าลักเล่นจะต้องจับปรับให้เสียภาษีสองต่อสามต่อ ”

ความบันเทิงใจ

ผู้สร้างสรรค์ผลงานได้ความบันเทิงใจจากการแสดงแฉ่วลาวที่ถูกสั่งห้ามเล่นในสมัยรัชกาลที่4 ผู้สร้างสรรค์ผลงานจึงอยากนำการเล่นแฉ่วลาวมาพัฒนา ต่อยอด และมาเรียบเรียงผลงานให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

5. การแสดงชุด	โคราชชนาฏยบรรณาการ
ผู้สร้างสรรค์ผลงาน	1. นายเจริญทรัพย์ วิชาคำ 2. นางสาวภัทรา ถามุลแสน
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์สิทธิรัตน์ ภูแก้ว
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	นายธีรวัฒน์ เจียงคำ
ความเป็นมาและความสำคัญ	

เมืองนครราชสีมาที่มีชื่อเป็น 2 ชื่อ แต่ก่อนมาคนทั้งหลายเรียกว่า “เมืองโคราช” ทัวไป เรียกว่า “เมืองนครราชสีมา” แต่ในทางราชการ ถึงเดี๋ยวนี้ราษฎรก็ยังเรียกกันว่า “เมืองโคราช” เป็นพื้น เหตุฉะนี้จึงมี 2 ชื่อเช่นนั้น ฉะนั้นเคยค้นเค้าเงื่อนแต่เมื่อขึ้นไปเมืองนครราชสีมาครั้งแรก เวลานั้นไปรถไฟได้เพียงตำบลทับทิมในดงพระยาไฟแล้วต้องขี่ม้าต่อไป เมื่อฉันไปพักแรมที่บ้านสูงเนิน เขาบอกว่าในอำเภอนั้นมีเมืองโบราณอยู่ 2 เมือง ฉันจึงให้เขาพาไปดู เห็นเป็นเมืองย่อมๆ ไม่สู้ใหญ่โตนัก แต่ก่อปรการด้วยศิลาและมีของโบราณอย่างอื่น แสดงฝีมือว่าเป็นเมือง สร้างเมืองครั้งสมัยขอมทั้ง 2 เมือง เมืองหนึ่งตั้งอยู่ทางฝั่งซ้ายลำตะคอง อันเป็นลำธารมาแต่เขาใหญ่ น้ำไหลไปตกลำน้ำมูล อีกเมืองหนึ่งอยู่ทางฝั่งขวาลำตะคองไม่ห่างไกลกันนัก เมืองทางฝั่งซ้ายเรียกชื่อว่า “เมืองเสมาร้าง” เมืองทางฝั่งขวาเรียกชื่อว่า “เมืองเก่า” สังเกตดูเครื่องหมายศาสนา ดูเหมือนผู้สร้างเมืองเสมาร้างจะถือศาสนาพราหมณ์ ผู้สร้างเมืองเก่าจะถือพระพุทธศาสนา ฉะนั้นจำได้ว่ามีพระนอนศิลาขนาดใหญ่อยู่ที่เมืองเก่าองค์หนึ่ง ครั้นไปถึงเมืองนครราชสีมา เห็นลักษณะเป็นฝีมือไทยสร้างเมื่อภายหลัง 2 เมืองที่กล่าวมาก่อน รู้ได้ด้วยป้อมปราการล้วนก่อด้วยอิฐ และเรือเอาแท่งศิลาจำหลักจากปราสาทหินครั้งมาก่อนแซมกับอิฐหลายแท่ง ส่วนตัวเมืองนครราชสีมาเดี๋ยวนี้ ฉันพิจารณาดูลักษณะที่สร้าง กับทั้งขนาดและแผนผัง ทั้งรูปป้อมปราการ ละม้ายเหมือนกับเมืองนครศรีธรรมราชมาก เห็นว่าจะสร้างในสมัยเดียวกันทั้ง 2 เมือง แต่จะสร้างในรัชกาลไหนในกรุงศรีอยุธยา ฉะนั้นก็ว่าได้เคยเห็นในหนังสือฝรั่งแต่งแต่โบราณเล่มหนึ่ง ว่าสร้างในรัชกาลสมเด็จพระนารายณ์มหาราช แต่เมื่อเขียนนิทานเรื่องนี้ก็ชื่อหนังสือไม่ออกจึงไม่กล้ายืนยัน กล่าวได้โดยมีหลักฐานแต่ว่าสร้างก่อน พ.ศ. 2225 เพราะในเรื่องพงศาวดารมีว่า เมื่อสมเด็จพระนารายณ์สวรรคต พระเพทราชาซึ่งได้ราชสมบัติ เมืองนครราชสีมา กับเมืองนครศรีธรรมราชตั้งแข่งเมือง กองทัพในกรุงออกไปตีได้ด้วยยาก เพราะมีป้อมปราการทั้ง 2 เมือง (นิทานโบราณคดี นิทานที่ 16 – 17 พระนิพนธ์ใน สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ)

ความบันเทิงใจ

ธรรมเนียมการต้อนรับเสด็จของชาวโคราช (นครราชสีมา)

6. การแสดงชุด	พ็อนรับเสด็จ
ผู้สร้างสรรค์ผลงาน	1. นางสาวขวัญฤดี อากกร 2. นางสาว ไอลลดาเทียมไรสงค์
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์สิทธิรัตน์ ภูแก้ว
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	นายธีรวัฒน์ เจียงคำ
ความเป็นมาและความสำคัญ	

ในปี พ.ศ.2449 กรมพระยาดำรงราชานุภาพได้ทรงเสด็จตรวจราชการมณฑลอุดรโดยอิงจาก บันทึก ข้อมูล เอกสาร ภาพถ่าย เจ้าหน้าที่ใหญ่ผู้น้อยได้ทำการต้อนรับเสด็จโดยมีการพ็อนรับเสด็จ กรมพระยาราชานุภาพเป็นรูปแบบการแสดงพ็อนแบบลาวราชสำนัก ความบันเทิงใจ ประวัติศาสตร์ของจังหวัดขอนแก่น เมื่อครั้งกรมพระยาดำรงราชานุภาพเสด็จออกตรวจหัวเมืองขอนแก่น ทั้งผู้ใหญ่ผู้น้อยแต่งกายเต็มยศจัดตั้งขบวนพ็อนรับเสด็จ

7. การแสดงชุด

ผู้สร้างสรรค์ผลงาน

ระบำนิรมิตวิจิตรแพรวไหม

1. วรัญญา เจริญเหล่า

2. สิทธิศักดิ์ ดวงประวัติ

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ผศ.จิราภรณ์ วุฒิพันธุ์

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ร.ศ.โมฬี ศรีแสนยงค์

ความเป็นมาและความสำคัญ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือภาคอีสานเป็นดินแดนที่ประกอบด้วยประชาชนที่เป็นกลุ่มชนต่างๆมากมายหลายเผ่า เป็นกลุ่มชนที่รักษาและยึดมั่นในศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของตนสืบมาจนปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นด้านภาษา วรรณกรรม ดนตรี การละเล่น ศิลปกรรม ประเพณี พิธีกรรม คติความเชื่อ และด้านปัจจัยสี่ และมีคำกล่าวที่ว่า “ยามว่างจากงานในนา ผู้หญิงทอผ้า ผู้ชายตีเหล็ก ” เป็นคำกล่าวที่สะท้อนให้เห็นสภาพการดำรงชีวิตและสังคมของชาวอีสาน ดังนั้นการทอผ้าจึงเป็นงานสำคัญของผู้หญิง ผ้าที่ทอจะใช้เป็นเครื่องนุ่งห่ม และเครื่องใช้ที่จะถวายพระในงานบุญประเพณีต่าง ๆ

จังหวัดขอนแก่นถือว่าเป็นศูนย์กลางของภาคอีสาน เป็นจังหวัดที่มีความเจริญรุ่งเรืองทางทั้งทางด้านเศรษฐกิจและในด้านอื่นๆอีกมากมาย ทั้งยังเป็นเมืองแห่งวัฒนธรรม ที่มีเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ที่โดดเด่น ดังคำขวัญที่ว่า “พระธาตุขามแก่น เสียงแคนดอกคูน ศูนย์รวมผ้าไหม ร่วมใจผูกเสี่ยว เที่ยวขอนแก่นนครใหญ่ ไดโนเสาร์สิรินธรเน่ สุดเท่เหรียญทองมวยโอลิมปิก”

ความบันเทิงใจ

เนื่องจากผ้าไหมของจังหวัดขอนแก่นมีความโดดเด่นของลวดลายต่างๆมากมายที่มีความวิจิตรงดงาม จนกลายเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย และจังหวัดขอนแก่นได้มีการจัดงานเทศกาลประจำปีขึ้น คือ เทศกาลงานไหม เป็นประจำปีทุกปี

กีสลา

กำกับโดย มัลลิกา ตั้งสงบ
 นำแสดงโดย นักศึกษาแขนงวิชาการละคร คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

เทศกาลละครกรุงเทพ ครั้งที่ 13
 12 - 13 พฤศจิกายน 2558 รอบ 19.00 น.
 14 พฤศจิกายน 2558 รอบ 13.00 น.
 ณ ห้อง Auditorium ชั้น 5
 หอศิลปวัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร (BACC)
 สำรองที่นั่งได้ที่ www.bangkoktheatrefestival.com

ขอนแก่น
 17 - 22 พฤศจิกายน 2558 รอบ 19.00 น.
 21 - 22 พฤศจิกายน 2558 เพิ่มรอบ 14.00 น.
 ณ หอศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 สำรองที่นั่งได้ที่ 092 - 2608823 (ผ่าน)
 Facebook : PA DRAMA KKU

กีสลา

จากงานเขียนเรื่อง “ เดียวดายใต้ฟ้าคลั่ง “

ของ แดนอรัญ แสงทอง เจ้าของรางวัลซีไรต์ 2557

ดัดแปลงและถ่ายทอดสู่สาธารณะชนในรูปแบบละครเวทีร่วมสมัย “กีสลา”

เรื่องราวของหญิงสาว ชื่อ “ กีสลา “ ที่ถูกข่มเหงสารพัดจากสภาพกำเนิดที่ต้องตกเป็นทาส ชีวิตของนางเปลี่ยนไปนับตั้งแต่ให้กำเนิด เวฬุ บุตรชายอันเป็นที่รักของทุกคน แต่ความสุขไม่ยั่งยืนเสมอไป เวฬุได้ถูกงูเห่ากัด จะมีสิ่งใดช่วยชีวิตจากพิษร้ายนี้หรือไม่ กีสลาผู้ไม่ยินยอมต่อชะตากรรมจะหาอย่างไร การต่อสู้กับความทุกข์จากการสูญเสีย กำลังจะนำเธอไปสู่ดินแดนใหม่ที่ไม่มีวันหวนกลับ

กำกับการแสดงโดย ครูอ้อ มัลลิกา ตั้งสงบ นำแสดงโดย นักศึกษาแขนงวิชาการละคร คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

จัดแสดง ณ เทศกาลละครกรุงเทพ 2015 ห้อง Auditorium ชั้น 5 หอศิลปวัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร (BACC)

12-13 พฤศจิกายน 2558 รอบ 19.00 น. 14 พฤศจิกายน 2558 รอบ 13.00 น. และ ณ หอศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

17-24 พฤศจิกายน 2558 รอบ 19.00 น. 21-22 พฤศจิกายน 2558 เพิ่มรอบ 14.00 น.

เส้นด้ายในความมืด

จากเทพปกรณัมกรีก เรื่องราวของปีศาจมิโนทอร์ในถ้ำอันลึกลับ ทุกปีกษัตริย์มีโนสแห่งเกาะครีท จะต้องจัดส่งชายหญิงเจ็ดคู่ เป็นเครื่องเซ่นสังเวยมิโนทอร์ กระทั่งถึงคราวของ เธเธุส โอโรสองค์เดียวแห่งเอเธนส์ ซึ่งตกอยู่ภายใต้การปกครองของครีท ประกาศจะเอาชนะปีศาจร้าย โดยมีอาร์อาดเน ราชธิดาแห่งกษัตริย์มีโนส ผู้ไม่กลัวในอำนาจของมิโนทอร์ ลักลอบนำเส้นด้ายให้เธเธุสหลุดรอดจากความมืดภายในถ้ำปีศาจ เหตุการณ์จากนั้นนำไปสู่สาระอันเข้มข้นว่าด้วย ความจริง ความกลัว อำนาจ อิสรภาพ และความรัก

ผลงานกำกับการแสดงของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 แขนงวิชาการละคร

ผลงานออกแบบเครื่องแต่งกายโดยนักศึกษาชั้นปีที่ 2 แขนงวิชาการละคร

นำแสดงโดย นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นจากหลากหลายคณะ และนักแสดงรับเชิญ

จัดแสดงวันที่ 5-7 พฤษภาคม 2559 ณ ห้อง Drama and Theatre Laboratory FA 1305

ส่วนหนึ่งของรายวิชา 882 424 การกำกับการแสดง II

อาจารย์ผู้สอน: อ.มัลลิกา ตั้งสงบ, อ.ดร.ธนัพร กิตติก้อง

และรายวิชา 880 115 การออกแบบเครื่องแต่งกายและแต่งหน้า

อาจารย์ผู้สอน: อ.พิเศษ อ.ทงศักดิ์ บุญไชยเดช

The Good Doctor

Neil Simon นักเขียนบทละครชาวอเมริกัน ดัดแปลงงานเขียนจาก Anton Chekhov เรื่อง The Good Doctor ให้เป็นบทละครคอมเมดี้คลาสสิกสั้นๆ โดยแขนงวิชาการละคร มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้นำเรื่อง ผู้หญิงอ่อนแอ ขึ้นครู และผ่าตัด มาจัดแสดงเป็นละครเวทีในระหว่างวันที่ 27-30 มิถุนายน 2559 ณ หอศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น กำกับและบริหารจัดการการแสดงโดยนักศึกษาชั้นปีที่ 2

ส่วนหนึ่งของรายวิชา 882425 โครงการการแสดงละคร

อาจารย์ผู้สอน อ.ดร.ธนพร กิตติศักดิ์

ผู้หญิงอ่อนแอ:

เรื่องราวชีวิตของผู้หญิงคนหนึ่ง ที่สามีเธอป่วยเป็นโรคระบบประสาทบกพร่อง หน้าที่ยังถูกโกงเงินจากเพื่อนร่วมงาน เธอจึงต้องทำทุกอย่างเพื่อให้ได้สิ่งที่เธอต้องการและเงินก้อนนั้นคืน

นางสาวปาลิตา ศรีบุญตร	(ปี2)	กำกับการแสดง
นางสาวกุลภรณ์ นิลคูหา	(ปี2)	รับบท ผู้หญิง
นายธิตินันท์ ศรีคันทะ	(ปี2)	รับบท คิสตุนอฟ
นายวิศรุต วงศ์สุทธิเลิศ	(ปี2)	รับบท โพซัทกิน

ขึ้นครู:

พ่อที่อยากให้ลูกเติบโตเป็นชายหนุ่มสมบูรณ์แบบ โดยไม่รู้จักรักกับประสบการณ์ทางเพศครั้งแรก เป็นของขวัญวันเกิดอายุครบ ๑๙ ปี จะเป็นพ่อสมัยใหม่นี้อยากจริง!

นายธันยรัตน์ราม ชีพนุรัตน์	(ปี2)	กำกับการแสดง
นายศุภกร กุระจินดา	(ปี1)	รับบท พ่อ
นายชนาธิป สมบุตร	(ปี1)	รับบท อันตอชา (วัยหนุ่ม)
นายจิรพันธ์ ชุมพล	(ปี2)	รับบท อันตอชา (วัยทำงาน)
นางสาวนัทธมน แซ่เตีย	(ปี2)	รับบท โสเภณี

ผ่าตัด:

บาทหลวงผู้เชื่อมั่นในศาสนา ต้องเข้ามารักษากับ “หมอ...ฝึกหัด” ผู้มุ่งมั่นในวิทยาศาสตร์อันก้าวไกล การผ่าตัดที่อลหม่านกับความหวาดระแวงของทั้งสองคนจะลงเอยเช่นไร

นางสาวศิรา อินทรสถาพร	(ปี2)	กำกับการแสดง
นายปรีชา พรหมเมตตา	(ปี2)	รับบท เทศนาจารย์
นายวสันต์ ภูทองอ่อน	(ปี1)	รับบท ภรรยาติน

โครงการละครรณรงค์เสริมการเรียนรู้สู่ชุมชนรอบรั้วมหาวิทยาลัย

หลักสูตรศิลปการแสดง แขนงวิชาการละคร ร่วมกับ บ้านชีวาศิลป์ กองสื่อสารองค์กร มหาวิทยาลัยขอนแก่น จัดแสดงละครเรื่อง “เด็กไทยรู้ทัน” ณ ชุมชนบ้านโนนม่วง ชุมชนตะวันใหม่ ชุมชนสีฐาน และชุมชนสามเหลี่ยม อ.เมือง จ.ขอนแก่น ระหว่างวันที่ 22-23 เมษายน 2559 ผลงานนักศึกษาแขนงวิชาการละคร ชั้นปีที่ 1 ในรายวิชา 882 323 ละครประยุกต์ อาจารย์ผู้สอน: อ.เศกสันต์ วิชัยพล ละครเรื่อง “เด็กไทยรู้ทัน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กในชุมชนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การกิน ตระหนักถึงประโยชน์ของการทานอาหารเพื่อสุขภาพ รู้จักเลือกทานอาหารที่เหมาะสมกับวัย ตลอดจนการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาชวนเชื่อ และลดการซื้ออาหารไม่เป็น ประโยชน์โดยเปลี่ยนเป็น เงินออมเพื่อใช้ในอนาคต

อ่านต่อ <https://www.kku.ac.th/news/v.php?q=0012234&l=th> ชมคลิปข่าวได้ที่ <https://youtu.be/xhXjSWYQ5m4?t=2m7s>

อาจารย์พงศ์พร อุปนิ (อัน แคนเขียว) อาจารย์พิเศษ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ชื่อผลงานที่ 1 ตามฮอยผุเผ่า

แนวความคิด (มาจากการได้ฟังเสียงแคนมาตั้งแต่สมัยเด็ก ๆ จนมาถึงปัจจุบันได้เรียนรู้การเป่าแคนมากับคนเฒ่าคนแก่ ดังนั้นผู้บรรเลง จึงสร้างสรรค์อัลบั้ม บรรเลงแคน ให้ชื่อชุดอัลบั้มว่า “ตามฮอยผุเผ่า” แนวทางดนตรีอีสานพื้นบ้าน การที่จะเล่นดนตรีอีสานให้ดีและเข้าถึง อันดั้นแรกต้องมาจาก รากเหง้าบรรพบุรุษ สำเนียง ภาษาการพูด วิธีชีวิต เพราะผู้จะถ่ายทอดการบรรเลงเครื่องดนตรีอีสานโดยเฉพาะ (แคน) จะต้องเล่นออกมาจากข้างใน นั่นก็คือจากจิตวิญญาณ อารมณ์ ที่สำคัญที่ สำเนียงการเล่นหรือทำนอง จะใกล้เคียงกับภาษาพูดของคนอีสาน ดังนั้นผู้บรรเลงจะต้องจินตนาการถึงวิถีชีวิตต้องอินไปกับการเล่น เพราะภาคอีสานหรือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในอดีตถือว่าเป็นที่ ที่แห้งแล้งยุคข้าวยากหมากแพง แผ่นดินแตกและแห้ง ลำบากยากทอง ดังนั้นผู้บรรเลงจึงจินตนาการ ไปถึงความลำบาก ความเศร้า ของคน อีสาน สุดท้ายก็จบลงด้วยความสนุกสนานโดยมีคำนิยมจาก ศิลปินแห่งชาติ หมอลำเคนดาเลา ศิลปินแห่งชาติ ปี พ.ศ 2534 หมอลำฉวีวรรณ ดำเนิน ศิลปินแห่งชาติ ปี พ.ศ 2536 หมอลำ ป.ฉลาดน้อย ส่งเสริม และ อดีตคณบดี คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น)

ลายแคน ดังต่อไปนี้

01 ลายใหญ่	02 ลายน้อย	03 ลายสุดแสน	04 ลายโป้ซ่าย	05 ลายสร้อย
06 ลายเตี้ยทางใหญ่	07 ลายเตี้ยทางน้อย	09 ลายหมอลา		

ภาพอัลบั้มผลงานสร้างสรรค์ บรรเลงแคน ชุดตามฮอยผุเผ่า

ผลงานชิ้นที่ 2 อันแคนเขียว

แนวความคิด แรงบันดาลใจในการทำ (แคนเขียว) จากแคนที่เคยเห็นคุ้นหูคุ้นตา ก็คือแคนที่ไม่แห้งแล้ว ค่อยนำมาทำแคนแต่ผู้สร้างสรรค์ ต้องการจำลอง ทำแคนเหมือนกับว่า ไม่ไผ่ที่เพิ่งตัดมาใหม่ ๆ และยังไม่แห้ง จึงทำให้แคนนั้นยังเป็นสีเขียวอยู่ กระบวนการทำ ผู้สร้างสรรค์ได้นำสีมาผสมเป็นสีเขียว โดยเปรียบเทียบจากต้นไม้ไผ่ที่ยังไม่แห้ง ผสมแล้วกับไม้ที่ใช้กวานสีในถังยกขึ้นจนเหมือนกับกับไม้ไผ่ ที่นำมาเปรียบเทียบจนสีเหมือนกัน จากนั้น นำแคนที่ทำเสร็จแล้ว ที่ไม่แห้งสนิทแล้ว นำมาขัดและพ่นสีลงไปในเนื้อไม้ ไม้เต้าแคนทำด้วยไม้ Maple ที่นิยมนำมาทำ Body กีตาร์ และไม้ ฮอกกานี ขึ้นกลางเต้า ใช้ซี่สูตร หรือซี่โรง แบบดั้งเดิม และใช้เถาย่านางรัดตัวแคน จากนั้นจึงออกมาเป็นแคนสีเขียว และ ปัจจุบันผู้สร้างสรรค์ ได้ถูกเรียกชื่อให้ฉายาว่า (อัน แคนเขียว)

ชื่อผลงานที่ 3 E-Sancontemporary ดนตรีอีสานร่วมสมัย

แนวความคิด ได้แรงบันดาลใจมาจากวิถีชีวิต ของคนอีสาน และ โดยเฉพาะฤดูกาลทำนา และวิถีชีวิตด้านการหากินของคนอีสาน จึงได้นำมาสร้างสรรค์เป็นดนตรีร่วมสมัย โดยใช้เครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสานเป็นเครื่อง โซโล่ เข้ากับดนตรีสากลโดยเรียบเรียงเสียงประสาน ดนตรี นำอารมณ์ความรู้สึกที่เคยเป็นเด็กบ้านนอกคนหนึ่ง มาถ่ายทอดผ่านเสียงดนตรี และให้ความสุนทรีย์ ได้ฟังแล้วสามารถผ่อนคลายได้ โดยเฉพาะคนที่เกิดที่ภาคอีสาน จะสามารถเข้าถึงดนตรีที่ผู้สร้างสรรค์ได้เร็วและเข้าใจ อย่างเป็นใจ โดยเฉพาคนอีสานที่อยู่ไกลถิ่น ไม่ได้กลับบ้านนาน หรืออาจจะทำให้น้ำตาร่วงโดยไม่รู้ตัวก็ได้ผู้สร้างสรรค์ได้รวบรวมคอมเม้น จากคลิปที่ผู้สร้างสรรค์ได้เผยแพร่ลงไปใน You Tube และมีผู้คนได้ให้ความสนใจ และคอมเม้นในเพลงบรรเลงที่ผู้สร้างสรรค์สร้างขึ้นถึงเข้าชม <https://www.youtube.com/user/0897547403/videos>

ผลงาน
ศิลปินรับเชิญ

นายธง ยาเลхла

ชื่อผลงาน : ๑๐ หัว

ขนาด : 6 x 8 x 6 cm.

เทคนิค : ดินด่านเกวียน ขึ้นรูปด้วยมือ เผาอุณหภูมิ 1230 องศา

แนวความคิด : จะมีอะไรดีไปกว่าการตื่นเช้ามาทำในสิ่งที่ตัวเองชอบและรัก เชื่อสืมนกก็ไม่ต่างจากคุณ

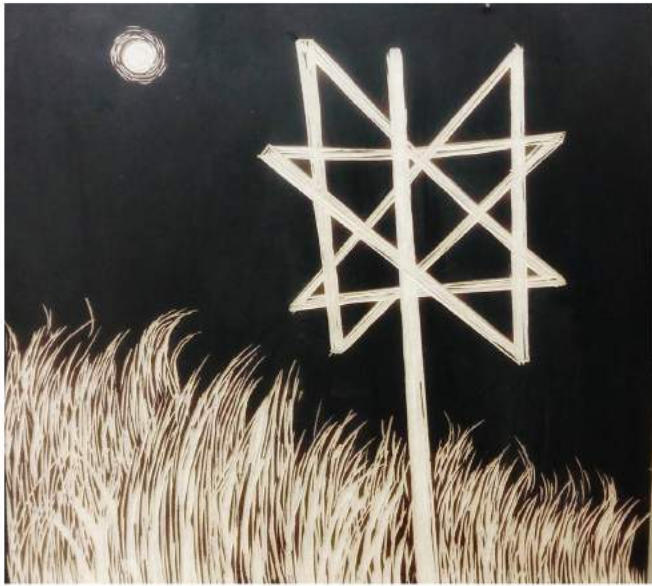
นายเมธี ไชยหา

ชื่อผลงาน : ที่ระลึกจากผาแต้ม

ขนาด : 10 x 4 x 3 cm.

เทคนิค : Hand forming throwing Glaze High temperature Temperature 1230 C' oxidation

แนวความคิด : จิตรกรรมผาผนัง ผาแต้มคือแรงบันดาลใจที่ข้าพเจ้าได้นำมาสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบของที่ระลึกและภาชนะใช้สอย เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวและการนำอัตลักษณ์ต้นทุนทางวัฒนธรรมดังกล่าวมาต่อยอดในเชิงพาณิชย์

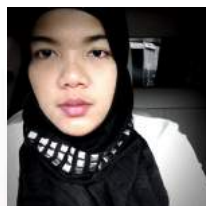
อาจารย์จรรุวัฒน์ นนทชัย

ชื่อผลงาน : ความเชื่อ Belife

ขนาด : 50 x 100 cm.

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้ (Wood cut)

แนวความคิด : ภาพตัวแทนทางความเชื่อของสังคมเกษตรกรรม โดยเฉพาะการเชื่อมโยงปรากฏการณ์กับสังคม โดยเฉพาะ “ข้าว” คือรากฐานทางวัฒนธรรมที่สำคัญที่สุดของสังคม

อาจารย์อัญญา นังคลา

ชื่อผลงาน : บุปผาราตรี

ขนาด : 100 x 200 cm.

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้ (Wood cut)

แนวความคิด : คำคั้นปราศจากแสงตะวัน คงเหลือเพียงแสงที่ก่อ
ตัวขึ้นจากอารมณ์ความรู้สึกภายใน ประสาทสัมผัสรับรู้ต่อต้านแบบ
“ดอกไม้” ความประทับใจในสีสัน รูปทรง จังหวะของพวงข้อ
ก้าน กลีบดอก แสดงออกมาภายใต้สภาวะอารมณ์ส่วนตัว

ผลงานศิษย์เก่า

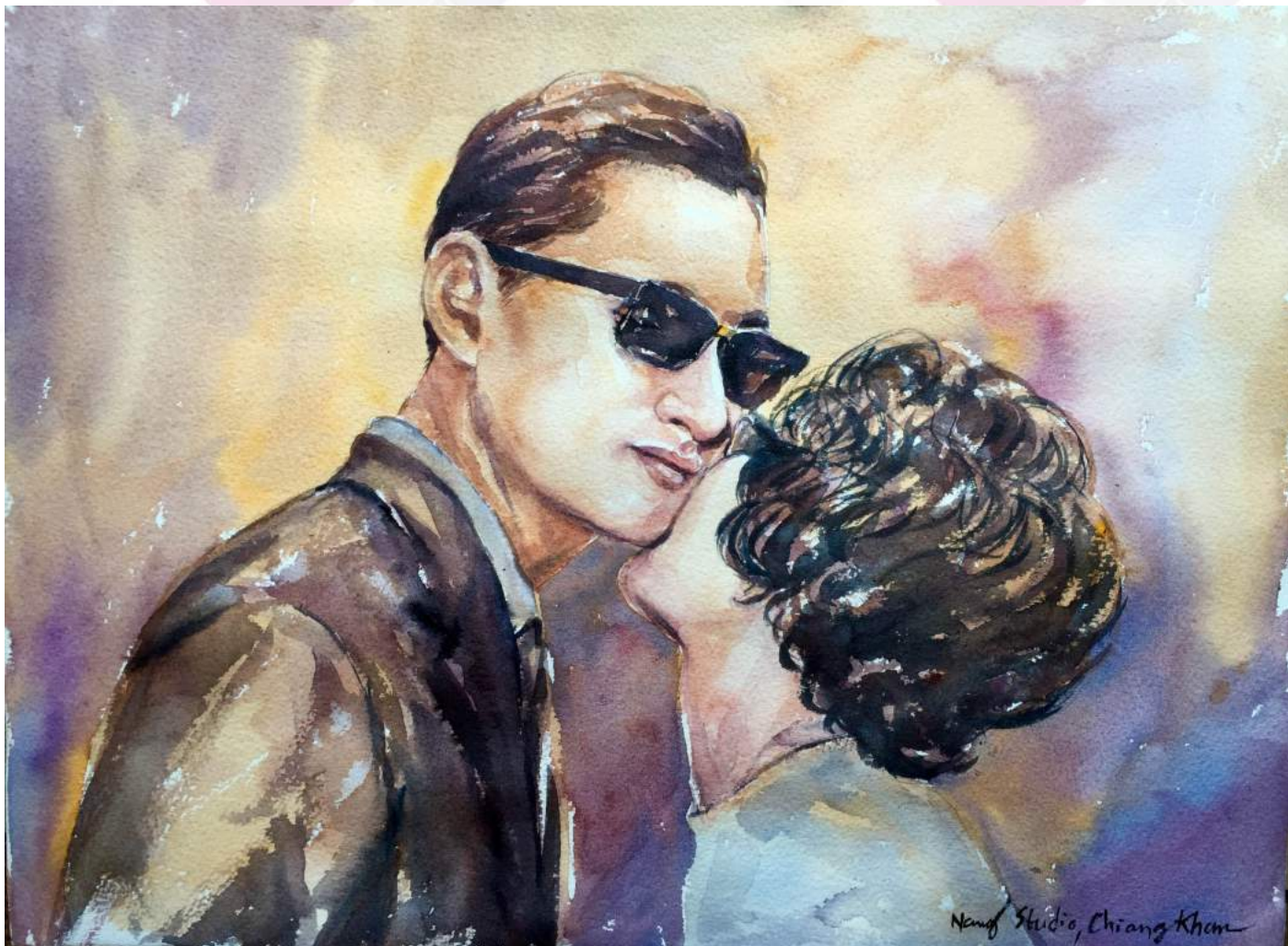
อาจารย์ต้นพล เอนอ่อน (อาจารย์คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม)

ชื่อผลงาน : ขาวแดงในห้องสี่เทา

ขนาด : 70 x100 cm.

เทคนิค : สีอะคริลิกบนผ้าใบ

แนวความคิด : ต้องการแสดงออกถึงการจัดวางสัดส่วนขององค์ประกอบสี่ชั้นปฐมภูมิ

นางสาวเพียว บุตรสำราญ (จิตรกรรมรุ่น 4) เจ้าของร้าน nang studio ที่ เชียงคาน

ชื่อผลงาน : ในหลวง

ขนาด : 38 x 28 cm.

เทคนิค : สีน้ำ

อาจารย์สุวัฒน์ บุญธรรม (จิตรกรรม รุ่น 8)

ชื่อผลงาน : Po'Ge'Go

ขนาด : 30 x 40 cm.

เทคนิค : จิตรกรรมผสม

แนวความคิด : วิธีแห่งโปเกมอนที่ปรากฏอยู่ทุกหนทุกแห่งทั่วโลก เป็นการสร้างวัฒนธรรมใหม่ ที่เข้ามาอย่างโดยอาจคิดว่าไม่มีพิษภัย แต่สิ่งนี้ได้สร้างหนึ่งที่ต่างจากครรลองของสิ่งต่างๆทางวัฒนธรรมที่ควรจะเป็นไปแบบเนียน

อาจารย์ไกรฤกษ์ แสงผล (จิตรกรรม รุ่น 9)

ชื่อผลงาน : กรรมเกวียน

ขนาด : ขนาด 80 x 100 cm.

เทคนิค : ดินสอพอง หมึกพิมพ์ สีอคริลิก กระจกอลูมิเนียม

แนวความคิด : ในอดีตบรรพบุรุษได้สร้างสรรค์วัฒนธรรมที่งดงามและและมีคุณค่าไว้ สิ่งเหล่านี้ได้ถูกจารึกผ่านวัตถุทางวัฒนธรรม ซึ่งบ่งบอกถึง วิถีชีวิตในอดีต ภูมิปัญญาท้องถิ่น ข้าพเจ้าได้นำวัตถุที่ผ่านกาลเวลา ผ่านวิถีชีวิตมาสร้างสรรค์ให้เกิดรูปทรงที่ปรับเปลี่ยนมิติในการมองเห็น ผสมผสานจินตนาการการส่วนตัว เพื่อเชื่อมโยงวิถีชีวิตและสะท้อนให้เห็นถึงการใช้ชีวิตแบบพอเพียงที่สอดคล้องและกลมกลืนกับวิถีทางธรรมชาติ

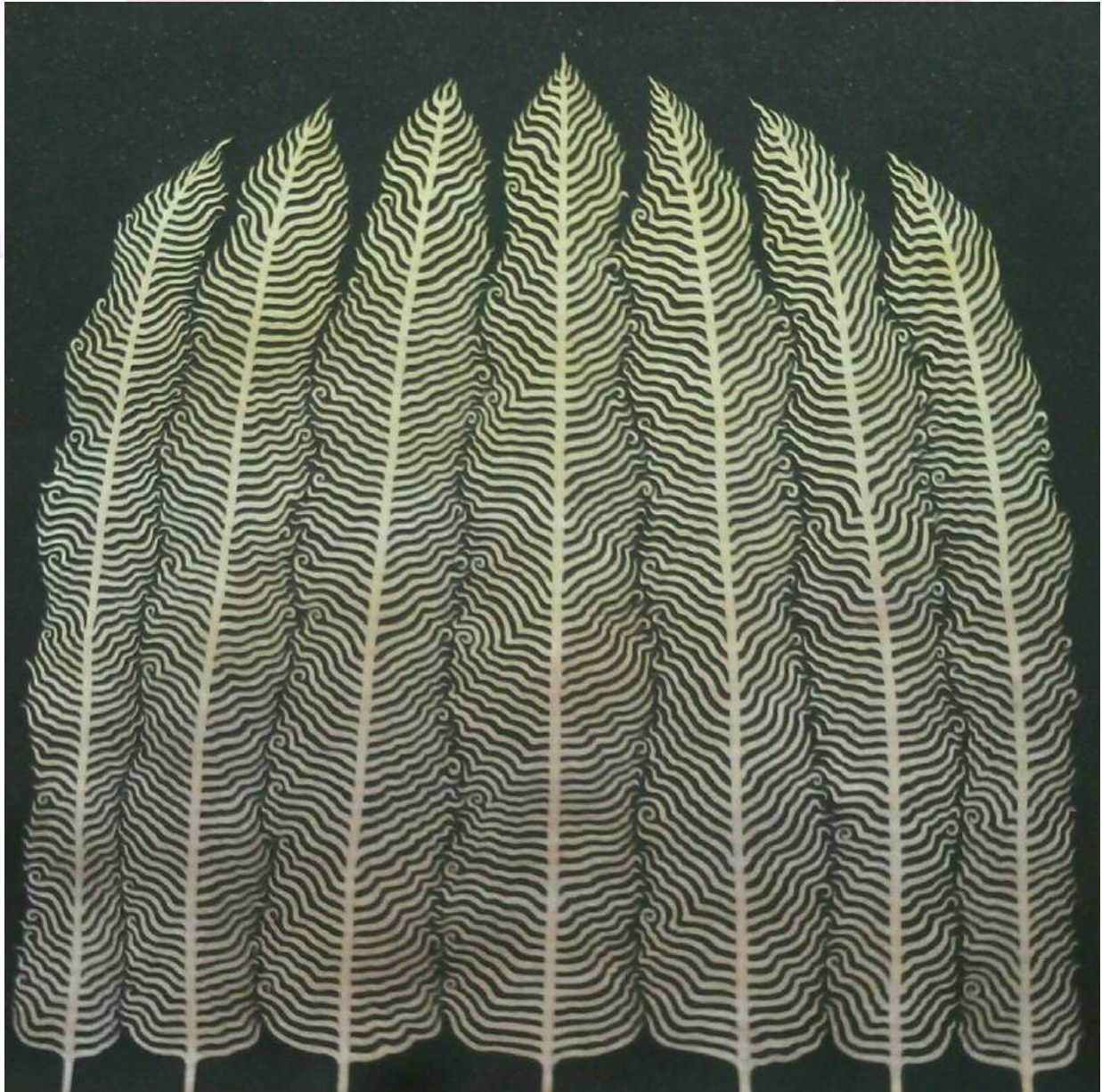
อาจารย์ประชาติป มากมูล (อาจารย์สาขาคอมพิวเตอร์ศิลปะและการออกแบบ ม.ราชภัฏบุรีรัมย์)

ชื่อผลงาน : ธรรมชาติใน ม.ราชภัฏบุรีรัมย์

ขนาด : 50 x 60 cm.

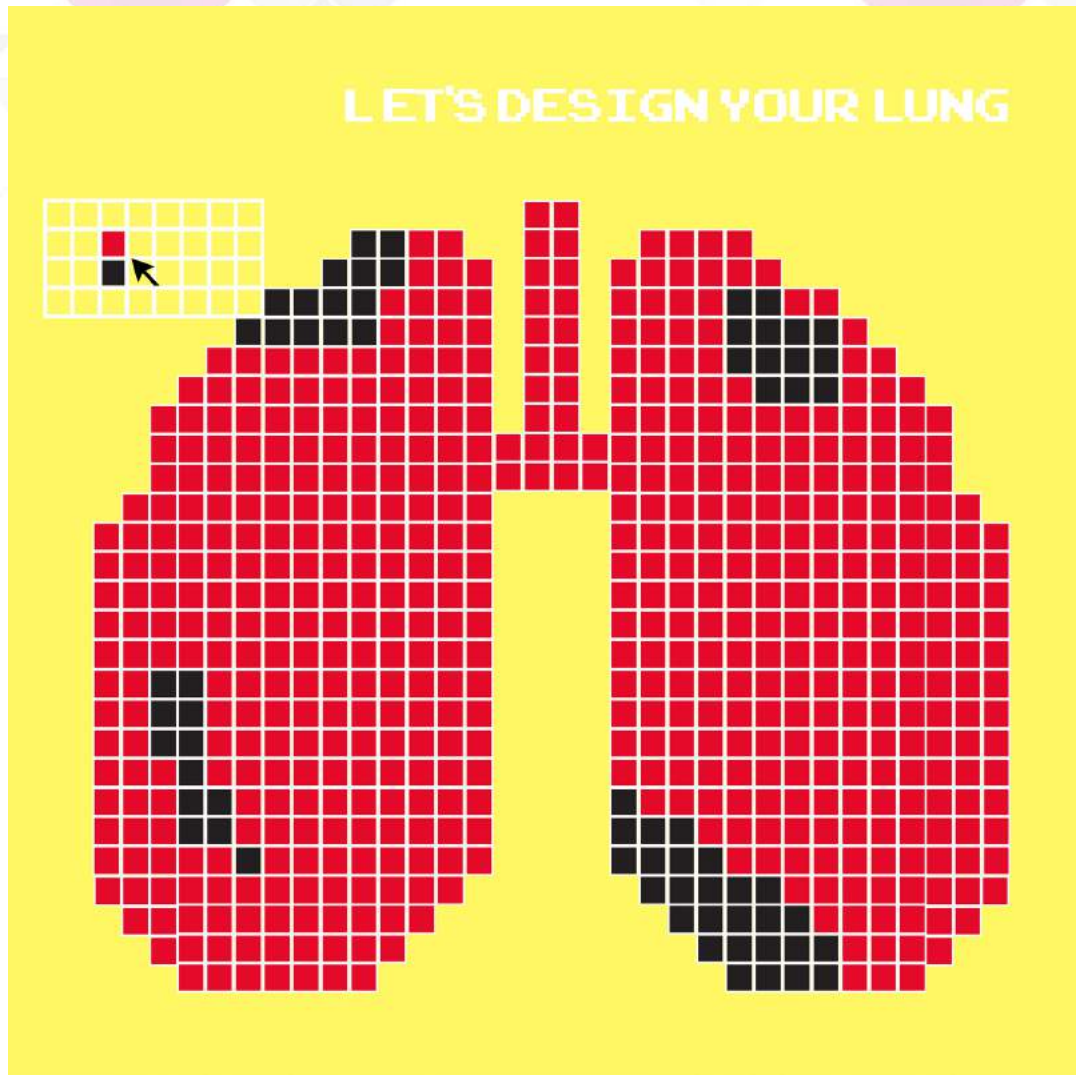
เทคนิค : สีน้ำมันบนผ้าใบ

แนวความคิด : ความร่มรื่นของต้นไม้ใหญ่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และการใช้ที่แปลงของผู้เขียนภาพ เพื่อให้เกิดจังหวะชีวิตของธรรมชาติที่เคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา

นายชุตติเดช กิตติภูวนาท
ชื่อผลงาน : ทิวทัศน์..ยามราตรี
ขนาด : 56 x 56 cm.
เทคนิค : สีอะคริลิคบนกระดาษ

อาจารย์สุชาดา คันธารส (นิเทศศิลป์รุ่น 12)

ชื่อผลงาน : “Lung Cancer”

ขนาด : 100 x 100 cm.

เทคนิค : Grid System Illustration

แนวความคิด : มะเร็งปอดเป็นโรคที่พบได้มากในประเทศไทย และเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตอันดับต้นๆ ของทั้งเพศชายและเพศหญิง ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากการสูบบุหรี่ ในการส่งเสริม การลดอัตราการสูบบุหรี่ ควรตระหนักถึงการสร้างแรงขับเคลื่อนในจิตใจของผู้สูบเอง ซึ่งทั้งนี้ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดควรให้ความสำคัญในการสร้างแรงขับเคลื่อนในจิตใจของผู้ที่สูบบุหรี่ เช่น การให้กำลังใจในการเลิกสูบบุหรี่ การส่งเสริมกิจกรรมอื่นๆ เพื่อเบี่ยงเบนความสนใจจากบุหรี่ เป็นต้น

ผลงานระดับ
บัณฑิตศึกษา

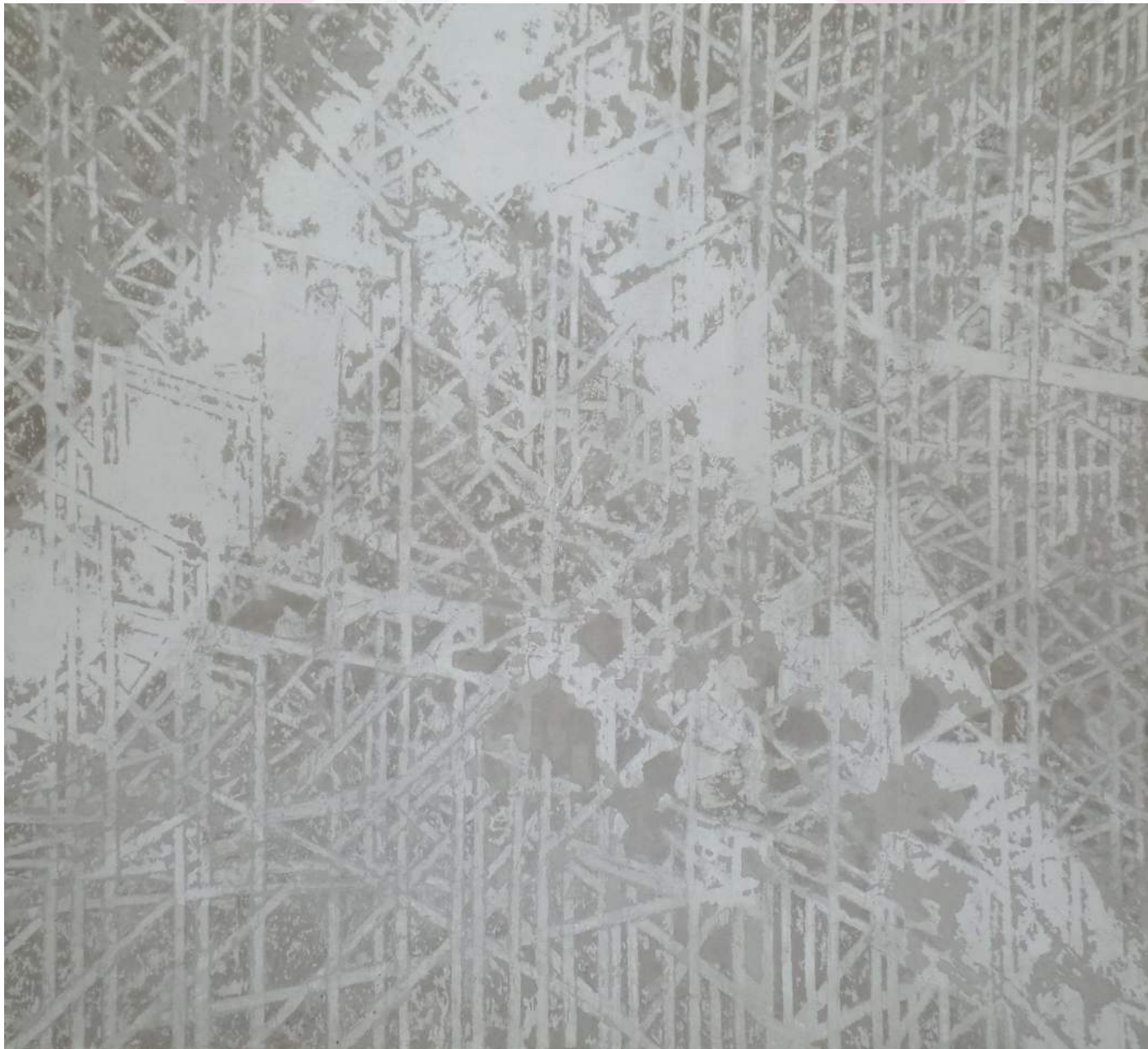

นายพายุ แฝงทรัพย์

ชื่อผลงาน : สภาวะพิจารณา หมายเลข 6

ขนาด : 150 x 180 cm.

แนวความคิด สภาวะสรรพสิ่งและสังขารทั้งหลายล้วนอยู่ภายใต้กฎธรรมชาติ ที่มีการเกิด ดำรงอยู่ และเสื่อมสลายไปตามเหตุปัจจัย เป็นความจริงที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ในขณะเดียวกันความจริงนี้ก็นำมาซึ่งความทุกข์ทั้งภายนอกและภายในจิตใจแก่ข้าพเจ้า และมนุษย์ทั้งหลายที่ลุ่มหลงยึดติดในรูป รส กลิ่น เสียง ก็เลส ตัณหา อุปาทาน การพิจารณาให้เห็นถึงสาระความจริงนั้น จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินชีวิตในสภาพสังคมปัจจุบัน เพื่อเป็นการย้าเตือน และตื่นรู้อยู่ทุกขณะจิตให้รู้เท่าทันต่อสภาวะธรรมดาของสังขารทั้งหลาย ที่เปลี่ยนแปลง เกิดดับ อยู่ทุกห้วงขณะของลมหายใจ ที่จะป็นหนทางแห่งการหลุดพ้นจากการตกเป็นทาสความไม่เข้าใจในสภาวะของการเกิด การดำรงอยู่ และการเสื่อมสลาย ดับไปของสรรพสิ่งสังขารทั้งหลาย

นายประเชิญ เหลาฤทธิ์

ชื่อผลงาน : ไม่มีชื่อ

ขนาด : 240 x270 cm

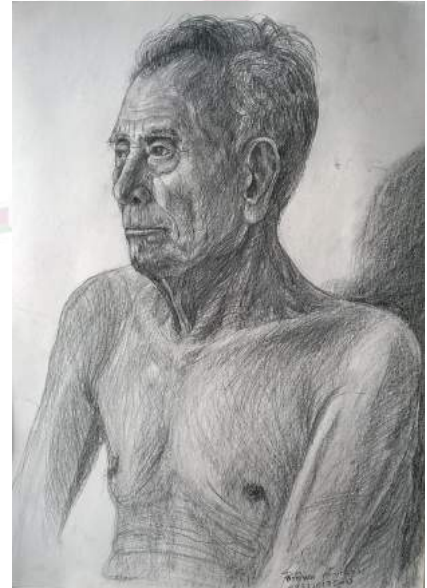
เทคนิค : สีอะครีลิคบนการรองพื้นด้วยปูนซีเมนต์

แนวความคิด : ต้องการนำเสนอภาพชีวิตของกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งที่มีวิถีชีวิตที่ต้องต่อสู้ดิ้นรนท่ามกลางความเจริญก้าวหน้าของโลกวัตถุนิยม

ผลงานนักศึกษา
ปัจจุบัน

พงศธร ทิพาเสถียร
ชื่อผลงาน ชายแก่
เทคนิค : ดินสอEE
ขนาด : 55x40 ซม.

สิทธิพล กลั๊บลกลาง
ชื่อผลงาน ชายแก่
เทคนิค : ดินสอEE
ขนาด : 55x40 ซม.

กิตติคุณ ธนะแพสย์
ชื่อผลงาน ชายหนุ่ม
เทคนิค : ดินสอEE
ขนาด : 55x40 ซม.

เบญจรัตน์ จินดา
ชื่อผลงาน หญิงสาว
เทคนิค : ดินสอEE
ขนาด : 55x40 ซม.

สุทิพญา วุฒิเสน

ผลงาน รายวิชา Ceramic art & Craft IV

ขนาด 40 x 70 cm.

เทคนิค slab

แนวความคิด การสร้างงานเครื่องเคลือบดินเผาเพื่อประกอบกับสถาปัตยกรรม

องค์ประกอบศิลป์

วรวิทย์ ไชยพิศ

ชื่อผลงาน บุพการีรำลึก

เทคนิค ผสม

ขนาด 80 x 120 x 5 ซม.

รัชดาภา พิณเหลือง

ชื่อผลงาน เลี้ยงชีพ

เทคนิค ภาพถ่าย

ขนาด A1

ลลิตา สายแก้ว

ชื่อผลงาน ห่วง

เทคนิค ภาพถ่าย

ขนาด 40 x 60 ซม.

นายเกียรติศักดิ์ จันทร์คำ, นางสาวลลิตา เหล่าธรรม
, นางสาวรัชดาภา พิณเหลือง, นายสุริยาวุฒิ แสนทอง
ชื่อผลงาน งอก
เทคนิค ผสม
ขนาด ผืนแปร

อนรรฆ กวียานันท์
ชื่อผลงาน เอเปริยบ
เทคนิค ผสม
ขนาด A1

ธิดารัตน์ เกษนอก
ชื่อผลงาน เลี้ยงดู
เทคนิค ผสม
ขนาด ผืนแปร

ธัญญา ชานนตรี
ชื่อผลงาน : หุ่นนิ่ง
ขนาด : 40x60 cm.
เทคนิค : สีชอล์คน้ำมัน

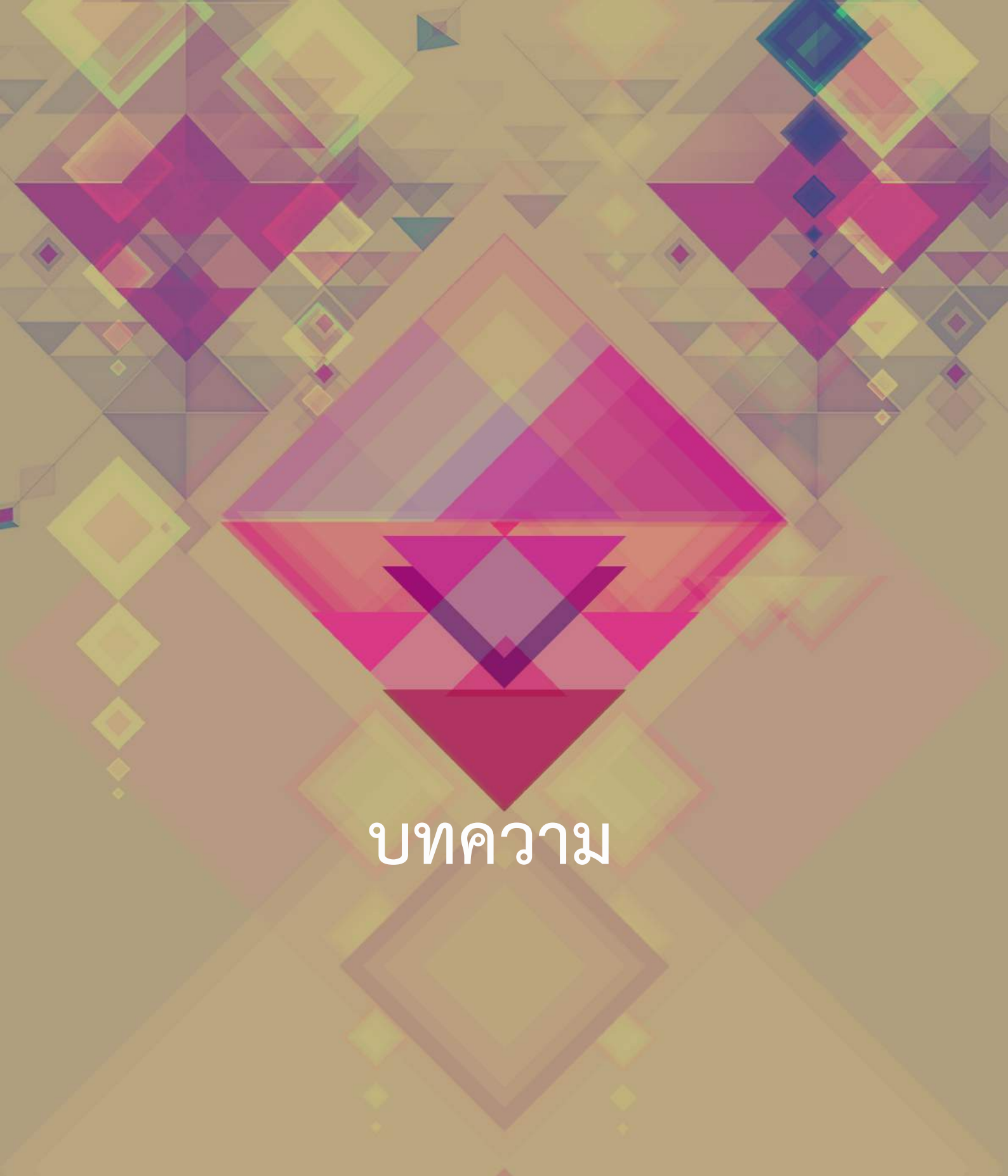
สิทธิพล กลัปลกลาง
ชื่อผลงาน : หุ่นนิ่ง
ขนาด : 40x60 cm.
เทคนิค : สีชอล์คน้ำมัน

อดิศักดิ์ จันทเทพ
ชื่อผลงาน : หุ่นนิ่ง
ขนาด : 40x60 cm.
เทคนิค : สีชอล์คน้ำมัน

อิศรา ชันทะม่วง
ชื่อผลงาน : หุ่นนิ่ง
ขนาด : 40x60 cm.
เทคนิค : สีชอล์คน้ำมัน

บทความ

ข้อคิดเห็นบางประการ “เสาหาน” จำนวนเกี่ยวข้องกับความคิดเชิงคติ 1 หรืองานออกแบบทางเชิงช่าง1

ผศ.ดร.นงนุช ฐาโมล

1 1

กล่าวถึงโบราณสถานที่ประกอบด้วยศิลปวิหารเจดีย์ผู้คนทั่วไปมักให้ความสนใจเพียงแค่เรื่องราวที่มาทางประวัติศาสตร์หรือรูปแบบที่มีความวิจิตรงดงามของงานช่างโบราณการชื่นชมความงดงามโดยไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับที่มาของแนวคิดคติฐานช่างว่ามีประเด็นความสำคัญใดบ้างซ่อนอยู่ภายในรูปแบบศิลปะของศาสนสถานเหล่านั้นล้วนเป็นภูมิปัญญาที่น่าสนใจสืบต่อความเข้าใจที่จะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจฝีมืองานช่างโบราณให้กระจ่างชัดยิ่งขึ้น

ประเด็นที่จะกล่าวถึงในครั้งนี้เป็นเพียงการยกตัวอย่างส่วนย่อยขององค์ประกอบส่วนบนของเจดีย์องค์ระฆังคือ “เสาหาน”นำมาวิเคราะห์ขยายความให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำมาเชื่อมโยงในประเด็นต่าง ๆ จนสามารถตอบข้อสงสัยที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งการนำเสนอข้อมูลนี้มีได้มุ่งที่ความรู้เรื่องพัฒนาการหรือประวัติความเป็นมาของ “เสาหาน” เป็นประเด็นสำคัญของเอกสารนี้ แต่จะขอตีกรอบเพียงแค่ประเด็นเกี่ยวกับจำนวนเสาหานที่ปรากฏในเจดีย์ทรงระฆังเท่านั้น²

ความหมาย “เสาหาน” มีนักวิชาการให้คำจำกัดความไว้หลายท่านซึ่งขอยกตัวอย่างจำนวนหนึ่งเพื่อเป็นหลักในการทำความเข้าใจเบื้องต้น ดังนี้คือ

เสาหานคือองค์ประกอบส่วนหนึ่งของเจดีย์ทรงระฆังเป็นเสานาขนาดเล็กตั้งเรียงรายบนบัลลังก์² เพื่อรองรับน้ำหนักของปล้องไฉน¹ (ภาพที่ 2) หรือมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “เสาลูกแก้ว” เป็นเสานาขนาดเล็กที่ประดับขอบล่างของบัวฝาล้อมรับปล้องไฉนของพระเจดีย์ทรงลังกา 2 สาเช่นนี้จะอยู่ระหว่างบัวฝาล้อมกับรัตนบัลลังก์ซึ่งชื่อ “เสาหาน” เป็นคำที่อาจตัดย่อมาจากคำว่า “พิหาร”²

¹ สันติ ฐลิกสุขุม, เจดีย์ ความเป็นศัพท์เรียกองค์ประกอบเจดีย์ในประเทศไทย กรุงเทพฯ 2535, 260.

สำนักพิมพ์มติชน, 2535), 260.

² โชติ ฐลัณณมิตร, อนุกรมสถาปัตยกรรมและศิลปะเกี่ยวเนื่อง, พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ 2548, 204. สุทธาการพิมพ์, 2548), 204.

ที่มาโดยสังเขปของ “เสานาน” ดังที่กล่าวว่าเป็นองค์ประกอบส่วนบนของเจดีย์ในรูปแบบทรงระฆัง³ หรือที่เรียกว่า“ทรงลังกา” และต้นเค้าของเสานานนี้อาจเคยมีระเบียบการสร้างโดยทำชิดกับแกนปล้องไฉนมาก่อนแล้วดังที่พบอยู่ในเจดีย์ทรงระฆังในศิลปะลังกามาแล้ว⁴

ในประเทศไทยศิลปะในสมัยสุโขทัยมีหลักฐานที่เจดีย์องค์ระฆังวัดบริเวณส่วนบนเจดีย์ตรงก้านฉัตรพบว่าประดับตกแต่งปูนปั้นพระพุทธรูปหรือพระสาวกแถวพระลีลา2ชั้น2เจดีย์ทรงระฆังวัดช้างล้อม2จังหวัดสุโขทัยโดยเฉพาะที่เจดีย์ทรงระฆังเมืองศรีสัชนาลัยมีลักษณะพิเศษคือกล่าวว่ามีพบการประดับพระพุทธรูปหรือพระสาวกลีลารอบก้านฉัตรด้วยเสมอ⁵ ซึ่งอาจจะมีความสัมพันธ์ส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องของท่านั่งแต่มีความแตกต่างในเรื่องรูปแบบศิลปะมาจนถึงเจดีย์ทรงระฆังในศิลปะอยุธยา2ชั้น2เจดีย์ประธานวัดพระศรีสรรเพชญ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยาซึ่งคงจะเป็นระยะเริ่มต้นที่เสานานเริ่มตั้งเรียงกันบนบัลลังก์สี่เหลี่ยม2ฟุตรองรับส่วนบนที่เป็นยอดทรงกรวยของเจดีย์⁶ โดยแนวของเสานานตั้งแยกห่างจากแกนปล้องไฉนและอาจเพิ่มเติมในส่วนของการทำหน้าที่รับน้ำหนักส่วนบนของปล้องไฉนของเจดีย์ด้วย⁷ สำหรับเรื่องของคตินั้นคงต้องหาข้อมูลประกอบเพื่อพิจารณาต่อไปอีก

ความเห็นของนักวิชาการเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของจำนวน นักวิชาการหลายท่านจะกล่าวถึงองค์ประกอบในลักษณะร่วมไว้ว่าเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของเจดีย์⁸ไม่มีใครมีข้อมูลเรื่องของการกล่าวถึงจำนวนเสานานนี้มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับส่วนอื่น2ชั้นปล้องไฉนชั้นวัดประดดหรือชั้นกลีบขนุนจะมีผู้ให้ความสนใจในการตีความมากกว่า2

³ ทรงระฆังมีที่มาจากพูนดินเหนียวหลุมฝังศพในสมัยอินเดียโบราณคติทางพุทธศาสนาสืบทอดมาใช้ให้เป็นสถูป(หรือที่เรานิยมเรียกว่าเจดีย์)โดยก่อด้วยศิลา2ชั้น มหาสถูปที่สาญจีในประเทศอินเดียดูเพิ่มเติมใน2สันติ2ล็กสุขุม, “คำข่างทรงระฆังบัลลังก์ปล้องไฉนมาลัยเถา,” ศิลปวัฒนธรรม ปีที่218, ฉบับที่23 (ม.ค.2540) : หน้า2154-155 .

⁴ สันติ2ล็กสุขุม, **เจดีย์ ความเป็นศัพท์เรียกองค์ประกอบเจดีย์ในประเทศไทย** (กรุงเทพ : สำนักพิมพ์มติชน, 2535), 60.

⁵ เจดีย์ทรงระฆังวัดช้างล้อมรูปแบบของเจดีย์และคติการสร้างสัมพันธ์กับลังกาดูเพิ่มเติมใน2ศักดิ์ชัย สายสิงห์, **ศิลปะสุโขทัย บทวิเคราะห์หลักฐานทางโบราณคดี จารึกและศิลปกรรม**, พิมพ์ครั้งที่22 (กรุงเทพ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2551),83.

⁶ สันติ2ล็กสุขุม, **งานช่างหลวงแผ่นดิน ศิลปะอยุธยา**, พิมพ์ครั้งที่23 (กรุงเทพ : สำนักพิมพ์พิสิสส์เซ็นเตอร์, 2550) ,71-72.

⁷ สันติ2ล็กสุขุม, **เจดีย์ ความเป็นศัพท์เรียกองค์ประกอบเจดีย์ในประเทศไทย** (กรุงเทพ : สำนักพิมพ์มติชน, 2535), 60.

สมคิด จิระทัศนกุล ได้นำเสนอเรื่องจำนวนของ“เสาดาน” กล่าวว่าเป็นเสาดานขนาดเล็กจำนวน28 แท่งวางไว้รอบก้านฉัตรในตำแหน่งประจำทิศทั้ง28⁸ แต่เมื่อผู้เขียนได้มีการสำรวจนับจำนวนของเจดีย์องค์ระฆังอื่น24เพิ่มเติมแล้วพบว่ายังมีจำนวนที่แตกต่างกันไปอีก2และนั่นคงไม่ได้มีความหมายแค่จำนวน28 ทิศเท่านั้น

สันติ เล็กสุขุม อธิบายเกี่ยวกับหน้าที่ของเสาดานว่า2แถวของเสาดานแยกห่างจากแกนปล้องไฉน2และทำหน้าที่รับน้ำหนักส่วนบนของเจดีย์องค์ระฆัง2เสาดานมักพบว่าสร้างไว้สัมพันธ์สอดคล้องกับเจดีย์ที่มีขนาดใหญ่2เพราะส่วนปล้องไฉนที่ใหญ่ตามขนาดของเจดีย์ย่อมมีน้ำหนักมาก2ในกรณีที่ช่างไม่ทำเสาดาน2มักจะต้องทำแกนปล้องไฉนให้มีขนาดใหญ่กว่าปกติ2เพื่อรองรับน้ำหนักขององค์ประกอบส่วนบนของเจดีย์ไว้ได้⁹ และท่านได้ให้ความคิดเห็นในเรื่องของรูปแบบจำนวนและความหมายในการตีความว่า2หากมีการตีความจากจำนวนที่แตกต่างกันก็จะได้ความหมายที่แตกต่างกัน2บางครั้งช่างผู้สร้างอาจคิดเพียงเพื่อความเหมาะสมสอดคล้องกับพื้นที่ให้ดูงามตามที่พอใจเท่านั้น2ภายหลังหากมีผู้ใดต้องการเติมความหมายหรือคำอธิบายก็เติมไปเอง¹⁰

เอเดรียน สอนอดกาส 1ได้เสนอแนวคิดสัญลักษณ์แห่งพระสถูปซึ่งอ้างอิงความหมายถึงพุทธประวัติในศาสนาพุทธศาสนาฮินดูวัมกัรต่างๆในทางศาสนาขัณวัมกัรพระเวทวัมกัรตันตระวัมกัรมหาวงค์2เป็นต้น2เกี่ยวกับเรื่องเสาดานหรือยูปะ2¹¹ นั้นเป็นเรื่องของการตีความหมายเกี่ยวกับศูนย์กลางจักรวาล2แกนกลางของการกำเนิดของจักรวาลและได้ให้ความหมายว่า เสาดานหรือเสาดานหลักของพระสถูปเหมือนวัชรของพระอินทร์ที่ทำหน้าที่ตรึงภูเขาแห่งจักรวาลไว้ไม่ให้เคลื่อนไหว¹²และมีการตีความหมายเชิงสัญลักษณ์อื่น2ซึ่งเป็นการตีความตามที่อ้างแล้วข้างต้นแม้จะไม่สัมพันธ์กับส่วนของเสาดานของเจดีย์องค์ระฆังโดยตรง2แต่การตีความนี้มีความหมายสัมพันธ์ที่กันระหว่างคติของภูมิจักรวาลและสถูปเจดีย์

⁸ สมคิด2จิระทัศนกุล, **วัด พุทธศาสนสถาปัตยกรรมไทย**, พิมพ์ครั้งที่22 (กรุงเทพ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545), 39, 205.

⁹ สันติ2เล็กสุขุม, **เจดีย์ ความเป็นศัพท์เรียกองค์ประกอบเจดีย์ในประเทศไทย**, 60.

¹⁰ สันติ2เล็กสุขุม, **รวมบทความมุมมอง ความคิด และความหมายงานช่างไทยโบราณ** (กรุงเทพ: ด่านสุทธการพิมพ์, 2548),2151.

¹¹ เสาดานหรือเสาดานหลัก(ยูปะ,ยัสติ2ทำหน้าที่รับน้ำหนักของยอดพระสถูปคือก้านฉัตรนั่นเอง2แต่จะให้ชัดเจนยิ่งขึ้นหมายถึง2สาธุชาในยุคพระเวท2ดูเพิ่มเติมใน เอเดรียน2สอนอดกาส, **สัญลักษณ์แห่งพระสถูป**, แปลโดยวัชรพร2ศิริภาณุและธรรมเกียรติ2กันนอริ, พิมพ์ครั้งที่22 (กรุงเทพ:สำนักพิมพ์อมรินทร์วิชาการ, 2541),383.

¹² เรื่องเดียวกัน, 384.

โชติ ภัลลยานมิตร ทำการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมไทยและพบว่าพยานวัตถุทางศิลปะและสถาปัตยกรรมปรากฏหลักฐานที่แสดงถึงการถือหลักของพุทธศาสนาแบบลัทธิเถรวาท2เพราะเป็นที่นับถือกันมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงปัจจุบัน2แต่ก็ไม่ได้ปฏิเสธว่าคติความเชื่อและการปฏิบัติบางประการในแบบลัทธิมหายานยังคงมีอยู่ปะปนกันในเรื่องความเชื่อและการปฏิบัติด้วย ดังนั้นคัมภีร์และการสอนวิธีประพฤติปฏิบัตินั้นปฏิบัติตามลัทธิเถรวาทจึงน่ามีบทบาทสำคัญในการสร้างแบบศิลปะและสถาปัตยกรรมไทยในส่วนใหญ่2คติทางไตรภูมิจึงถือเป็นทฤษฎีแม่บททางศิลปะและสถาปัตยกรรมไทย¹³2

ไตรภูมิและการตีความเชิงสัญลักษณ์ การศึกษาเรื่องของไตรภูมิเป็นคติ2ความเชื่อทางศาสนาผู้เขียนขอกล่าวโดยย่อ2เนื่องจากมีรายละเอียดค่อนข้างมาก2แต่ยกมาพอให้เห็นความเกี่ยวเนื่องทางศาสนาและสถาปัตยกรรม2.โชติ2ภัลลยานมิตรได้อ้างไว้ว่า2ไตรภูมิกล่าวถึงโลกทั้งสามคือ2โลกมนุษย์2นรก2และสวรรค์2ในระบบจักรวาลหนึ่ง22นั้นมีเขาพระสุเมรุเป็นแกนกลางและมีเขาสัตบริภัณฑ์ล้อมรอบเป็นวงแหวนเจ็ดวง2ทั้งเขาพระสุเมรุ2และเขาสัตบริภัณฑ์ถูกล้อมด้วยสี่ทันดรสมุทรที่แผ่กว้างไปทุกทิศจนจบขอบจักรวาล2ขอบนอกของเขาเขาสัตบริภัณฑ์ในทิศใหญ่ทั้งสี่ทิศนับเป็นที่ตั้งของทวีปใหญ่ทั้งสี่ทวีปและทวีปน้อยอีกสี่ทวีป¹⁴2ถ้าศึกษาต่อไปโดยละเอียดแล้วจะเห็นได้ว่าคติทางไตรภูมินั้นเกี่ยวข้องกับตัวเลขจำนวนมากมาย2ซึ่งเกิดข้อมูลจากที่2โชติ2ภัลลยานมิตรได้เขียนเรื่องการวิเคราะห์จำนวนของปล้องโหนด2ขึ้นรัดประคด ยอดมณฑป2บัวกลุ่มไ้ว2ซึ่งจะเกี่ยวกับเลขต่าง22จำนวนในไตรภูมิของท่านประกอบการพิจารณาการตีความหมายทางสถาปัตยกรรมไทยดังนี้

ตารางแปลความหมายของจำนวนขององค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมและไตรภูมิ

จำนวน1	ความหมาย1	จำนวน1	ความหมาย1
1	นิพพาน	20	พรหมโลก202อริยบุคคล)
3	ไตรลักษณ์2ไตรภูมิ	21	พรหมโลก20 + 2นิพพาน21
4	จุลโลกบาล, พระพุทธเจ้า 4 พระองค์, อริยสัจ4	22	เทวโลก26 + รูปพรหมภูมิ216
5	ปัญจศีร์2ชยานิพุทธ23พระพุทธเจ้า25 พระองค์2เบญจศีล	23	กามภูมิ2 + พรหมโลก20
6	ฉัพพรรณรังสี, เทวภูมิ26, พระพุทธเจ้า25 พระองค์	24	พระพุทธเจ้า224 พระองค์
7	สุดติภูมิ2 , 2ชาติสัตบริภัณฑ์, พระพุทธเจ้า27 พระองค์22 บัวรองอย่างพระบาท	27	กามภูมิ2 + พรหมโลก202อริยบุคคล)
8	อรหันต์28 ทิศ, พระพุทธเจ้า28 พระองค์, อัฐศีล, มรรคมรรค28 8, พระธาตุเจดีย์2น2นครสำคัญ28 แห่ง	28	กามภูมิ2 + พรหมโลก202+นิพพาน(อริยบุคคล)2 พระพุทธเจ้า228 พระองค์
9	พระพุทธเจ้า29 พระองค์	31	กามภูมิ21 + พรหมโลก20

¹³ โชติ2ภัลลยานมิตร, 2สถาปัตยกรรมแบบไทยเดิม, 2พิมพ์ครั้งที่222(กรุงเทพ2โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539), 22.

¹⁴ 2เรื่องเดียวกัน, 224.

10	ทศชาติ	32	กามภูมิ 7 + พรหมโลก 202+ นิพพาน 1, ชาติวรร 22, บริวาร 22 ของพระอินทร์
11	กามภูมิ, พระโพธิสัตว์ 21 พระองค์	37	โพธิปักขิยธรรม
13	โพธิสัตว์ 21 3 ภูมิ, อุดงค์วัตร 21 3 ข้อ	38	มงคลสูตร
14	จำนวนคำในคาถา 2 ยธรรมาฯ, บาทาล 27 + กามภูมิ 7	45	พรรษาที่ทรงประกาศพระศาสนา
16	ทิศปาละ 2 รูปภูมิ 2 พระพุทธเจ้า 216 พระองค์	52	พุทธศาสนายุกาล

**พระศรีรัตนเจดีย์ วัดพระศรีรัตนศาสดารามและข้อมูลโดยรวมขององค์ประกอบเจดีย์
ตัวอย่างในการศึกษา 1**

กรณีตัวอย่างเจดีย์องค์ระฆัง 2 พระศรีรัตนเจดีย์ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในพระบรมมหาราชวัง นั้นสร้างในสมัยรัชกาลที่ 24 โปรดให้ถ่ายแบบอย่างเจดีย์ทรงระฆังทำนองเดียวกับเจดีย์ประธานวัดพระศรีสรรเพชญ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ข้อสังเกตมีอยู่ว่า 2 “การถ่ายแบบ” 2 นั้นมักหมายถึงการจำลองเค้าโครงโดยรวมกล่าวคือมิได้ถอดแบบทุกสัดส่วนหรือทุกลักษณะจากต้นแบบ¹⁵ นั่นคือรูปแบบโดยรวมที่ปรากฏแต่ในรายละเอียดอาจมีความแตกต่างกันได้ 2 พระศรีรัตนเจดีย์เป็นเจดีย์ทรงกลมตั้งบนฐานไพที 2 ฐานเดียวกับปราสาทเทพบิดร องค์เจดีย์ประดับด้วยโมเสก 2 (Mosaic) สีทอง 2 ตั้งบนฐานเขียนฐานบัวคว่ำบัวหงาย 2 หน่อขึ้นไปเป็นมาลัยลูกแก้ว 23 ชั้น องค์ระฆังเป็นทรงกลมไม่มีลวดลาย 2 ต่อด้วยบัลลังก์เป็นรูปสี่เหลี่ยม 2 สานเป็นแบบกลมทำจากหินอ่อน 2 มีจำนวน 212 ต้น 2 ปล้อง 2 ใจนเป็นแบบกลมส่วนปลายเป็นปลียอดเป็นลูกแก้ว¹⁶ ซึ่งจากการหาข้อมูลตัวอย่างของพระเจดีย์ที่มีเสาด้านและจำนวนปล้อง 2 ใจนจะพบข้อมูลที่ปรากฏจำนวนเกี่ยวข้องกับข้อดังนี้

ศิลปะสมัยอยุธยา (ภาพที่ 2321

วัดพระศรีสรรเพชญ์อยุธยา จำนวน 12 ต้น ปล้อง 2 ใจน 226 ปล้อง¹⁷

ศิลปะสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ (ภาพที่ 22, 421

พระศรีรัตนเจดีย์ จำนวน 12 ต้น ปล้อง 2 ใจน 220 ปล้อง

พระเจดีย์วัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม จำนวน 12 ต้น ปล้อง 2 ใจน 227 ปล้อง

พระเจดีย์วัดบรมนิวาส จำนวน 16 ต้น ปล้อง 2 ใจน 220 ปล้อง

พระเจดีย์วัดโสมนัสวิหาร จำนวน 16 ต้น ปล้อง 2 ใจน 221 ปล้อง

¹⁵ สันติ 2 สลักชุม, 2 ข้อมูลกับมุมมอง 1 ศิลปะรัตนโกสินทร์ 2 กรุงเทพฯ: 2 สำนักสุทธาการพิมพ์, 2548), 73.

¹⁶ สมชาย 2 สิริประเสริฐศิลป์, 2 “การศึกษาแบบสถาปัตยกรรมเจดีย์ในสมัยรัชกาลที่ 24” (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต 2 สาขาวิชาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ 2 บัณฑิตวิทยาลัย 2 มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2529), 43.

¹⁷ สัตยา 2 สายเชื้อ, 2 “เจดีย์ทรงกลมในเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา” (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต 2 สาขาวิชาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ 2 บัณฑิตวิทยาลัย 2 มหาวิทยาลัยศิลปากร, 22530), 107.

พระเจดีย์วัดบวรนิเวศวิหาร

จำนวน 16 ต้น ปล้องไฉน221 ปล้อง

พระเจดีย์วัดสุวรรณดารารามจังหวัดอยุธยา

จำนวน 12 ต้น ปล้องไฉน218 ปล้อง

พระปฐมเจดีย์จังหวัดนครปฐม

จำนวน 16 ต้น ปล้องไฉน226 ปล้อง

พระเจดีย์เขาดังกวอนจังหวัดสงขลา

จำนวน 16 ต้น ปล้องไฉน215 ปล้อง⁸

หากเป็นการศึกษาเชิงลึกเห็นควรต้องสืบค้นข้อมูลเรื่องการซ่อมและการบูรณะประกอบ การพิจารณาว่าด้วยส่วนในบทความนี้ต้องการใช้เพียงหลักฐานเพื่อประกอบข้อคิดเห็นและอธิบายดังนี้คือ2 หากเชื่อว่าพุทธสถานไทยมีความสัมพันธ์กับคติความเชื่อเรื่องไตรภูมิซึ่งเป็นวรรณกรรมพุทธศาสนา นิกายเถรวาทเป็นที่แพร่หลายอยู่ในกลุ่มประเทศเอเชียอาคเนย์ที่นับถือพุทธศาสนานิกายเถรวาทได้แก่2 ประเทศไทย2ประเทศพม่า2ประเทศลาว2และประเทศกัมพูชา2มาตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่219⁹2และ เจดีย์มีคตินัยหมายถึงเขาพระสุเมรุเป็นแกนกลางจักรวาลที่มีเขาสัตตบริภัณฑ์ล้อมรอบ2เขาสุเมรุซึ่งตั้งอยู่ กึ่งกลางมีขนาดสูงที่สุดแสดงถึงความเป็นศูนย์กลางจักรวาลและล้อมรอบด้วยเขาสัตตบริภัณฑ์จำนวน272 ชั้นคือขุคนธรวิสินธราวิกขุทศนนิมิตร์วิเนทกะ2และอัสสกันณะมีความสูงลดหลั่นกันไป2 องค์ประกอบในส่วนของเขาหาล้อมรอบก้านฉัตรซึ่งเป็นแกนกลางของเจดีย์นี้อาจตีความในลักษณะ เดียวกันนี้ได้2แต่ด้วยไม่สอดคล้องกันเรื่องจำนวน2

ซึ่งจำนวนของเขาหาล้อมรอบของพระศรีรัตนเจดีย์จำนวน212 ต้น2เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลจาก เจดีย์แหล่งอื่น2¹⁰2ดังนั้นจึงเห็นถึงนัยยะการซ้ำของจำนวนเขาหาคือ212 และ216 ต้น2อยู่มาจนถึงน่าจะ เป็นระเบียบที่ได้ถือปฏิบัติสืบทอดกันมา2และอาจเป็นไปได้ที่ช่างโบราณอาจมีแนวคิดสัมพันธ์สอดคล้อง เรื่องไตรภูมิจักรวาลเป็นระเบียบกำหนดจำนวนการสร้าง“เขาหาล้อมรอบ”2เช่นเดียวกันกับองค์ประกอบส่วน อื่นๆ2ที่มีความสอดคล้องในเรื่องเดียวกันมาแล้ว2¹¹เช่นนั้นจำนวนนี้2นำมาเปรียบเทียบความหมายของ ไตรภูมิ2ของ212 ซึ่งขณะนี้ปรากฏความสอดคล้องใดในคติไตรภูมิหรือมีการตีความหมายอื่น2แต่จำนวน ดังกล่าวแสดงหลักฐานปรากฏการกำหนดใช้มาแล้วตั้งแต่สมัยอยุธยาสืบต่อมาจนกระทั่งสมัย รัตนโกสินทร์2ในขณะปีที่เลข216 นั้นมักพบว่านิยมใช้แพร่หลายมากกว่าในรูปแบบเจดีย์องค์ระฆังที่สร้าง ช่วงสมัยรัตนโกสินทร์2แม้ช่วงเวลานี้จะมีเขาหาล้อมรอบจำนวน212 ต้น2อยู่บ้าง2นั้นก็อาจอธิบายได้ว่าเป็น

¹⁸ สมชาย2ศิริประเสริฐศิลป์,2“การศึกษารูปแบบสถาปัตยกรรมเจดีย์ในสมัยรัชกาลที่24”(วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิตสาขาวิชาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร,2529), 40-56.

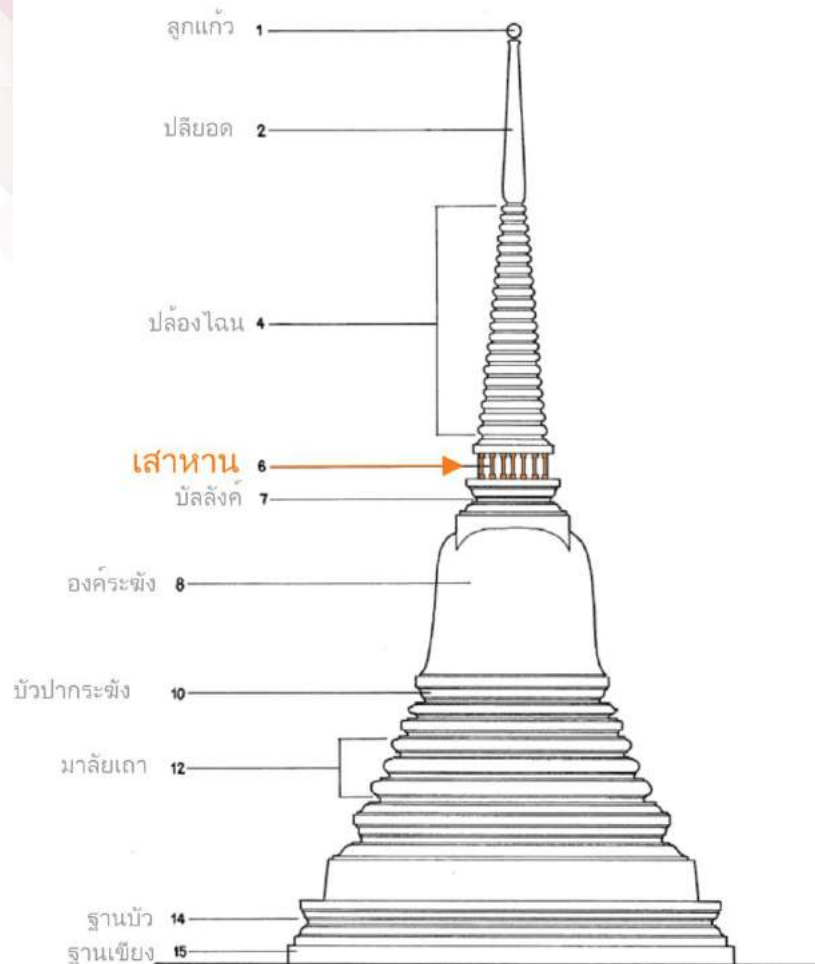
¹⁹ สน2สีมาตรัง,2คติความเชื่อเรื่องไตรภูมิและจักรวาลวิทยาในงานศิลปกรรมไทย(กรุงเทพฯ22 คณะมัณฑนศิลป์บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร,2ม.ป.ป.), 1.

ระเบียบที่เคยทำมาแล้วต่อเนื่องครั้งในสมัยอยุธยา จวบจนในสมัยรัตนโกสินทร์ที่มีการสร้างบ้านแปงเมืองอาจมีการถ่ายแบบมาได้ดังตัวอย่างเช่น พระศรีรัตนเจดีย์วัดพระศรีรัตนศาสดารามในพระบรมมหาราชวังสำหรับเสาดานจำนวน 16 นี้ในคติไตรภูมิน่าจะมีความหมายถึงวิศปาทะฐูปภูมิ2 และพระพุทธรเจ้า216 พระองค์

อีกประการหนึ่งก็ทำให้เกิดความคิดสอดคล้องกับข้อคิดเห็นของ ศ.เกียรติคุณดร.สันติ2ลึกสุขุม ที่กล่าวว่าช่างโบราณอาจคำนึงถึงความเหมาะสม2เหตุผลทางโครงสร้าง2ความแข็งแรง2และการรองรับน้ำหนัก ถ้าพิจารณาเปรียบเทียบกับองค์ประกอบกับส่วนปล้องไฉนแล้ว2เสาดานจำนวนน้อยที่สุด 12 ต้น จะสัมพันธ์กับจำนวนปล้องไฉนตั้งแต่218-27 ปล้อง และเสาดานจำนวน216 ต้นจะสัมพันธ์กับจำนวนปล้องไฉนตั้งแต่220-26 ปล้องซึ่งเห็นว่าการพิจารณาความสัมพันธ์ในประเด็นนี้จึงไม่อาจพิจารณาเพียงตัวเลขและจำนวนที่มีความหมายเชิงคติแบบแยกส่วนประกอบ แต่คงต้องดูองค์ประกอบทางข้อมูลอื่น212 ร่วมด้วย เช่น2สัดส่วนขนาดเล็กหรือใหญ่ขององค์ประกอบส่วนบนของเจดีย์ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงลึกทางสถาปัตยกรรมโบราณ2ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนที่มีประกอบในเอกสารนี้ไม่เพียงพอที่สามารถบอกข้อมูลมวลการรองรับขนาดหรือน้ำหนักได้

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าจากหลักฐานขององค์ประกอบเจดีย์องค์ระฆังส่วนที่เป็นจำนวน “เสาดาน” นี้ การกำหนดจำนวนเป็นระเบียบที่ปฏิบัติต่อกันมาของช่างโบราณตั้งแต่ครั้งสมัยอยุธยาจวบจนสมัยรัตนโกสินทร์ โดยเฉพาะจำนวน2162มีความสอดคล้องกับคติเรื่องไตรภูมิมีความหมายถึงวิศปาทะฐูปภูมิ2 และพระพุทธรเจ้า216 พระองค์ ซึ่งไม่ต่างจากองค์ประกอบ เช่น2ปล้องไฉน2ชั้นวัดพระคด ยอดมณฑป ส่วนจำนวนหรือตัวเลขอื่น เช่น22อาจไม่ทราบความหมายหรือความสอดคล้องคติใดในขณะนี้ หรือช่างโบราณอาจคำนึงถึงความเหมาะสม2เหตุผลทางโครงสร้าง2ความแข็งแรง2และการรองรับน้ำหนักก็เป็นได้

ภาพประกอบ1

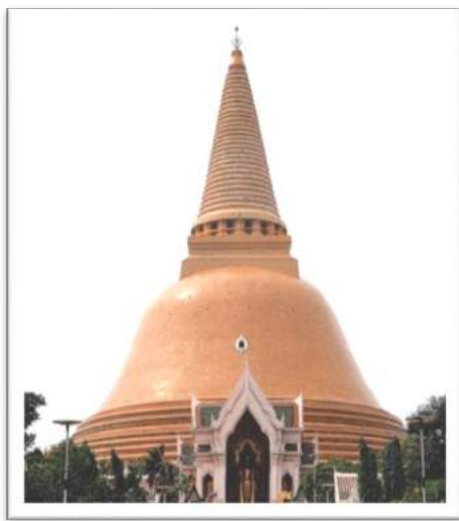
ภาพที่21 ลายเส้นแสดงองค์ประกอบของเจดีย์ทรงระฆัง

ภาพที่22 พระศรีรัตนเจดีย์ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม กรุงเทพฯ

ภาพที่ 23 เจดีย์วัดพระศรีสรรเพชญ์ จังหวัดสุโขทัย

ภาพที่ 24 พระปรางค์เจดีย์ จังหวัดนครพนม

เอกสารอ้างอิง1

โชติธวัลยาณมิตร.**สถาปัตยกรรมแบบไทยเดิม**.พิมพ์ครั้งที่22.กรุงเทพ2โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

_____.2(2548). **พจนานุกรมสถาปัตยกรรมและศิลปะเกี่ยวเนื่อง**.พิมพ์ครั้งที่22.2
กรุงเทพ:ด้านสุทธาการพิมพ์.

ศักดิ์ชัย2สายสิงห์.(2551).**ศิลปะสุโขทัย บทวิเคราะห์หลักฐานทางโบราณคดี จารึกและ1
ศิลปกรรม**.พิมพ์ครั้งที่22.กรุงเทพ2โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สมคิด2วิระทัศนกุล.(2545). **วัด พุทธศาสนสถาปัตยกรรมไทย**.พิมพ์ครั้งที่22.กรุงเทพ22
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สันติ2ล็กสุขุม.2(2548).**รวมบทความมุมมอง ความคิด และความหมายงานช่างไทยโบราณ**.
กรุงเทพ2 ด้านสุทธาการพิมพ์.

_____.2(2550).**งานช่างหลวงแผ่นดิน ศิลปะอยุธยา**.พิมพ์ครั้งที่23.กรุงเทพ2สำนักพิมพ์
ฟิลิสเซ็นเตอร์.

_____.2(2535).**เจดีย์ ความเป็นศัพท์เรียกองค์ประกอบเจดีย์ในประเทศไทย**.กรุงเทพ2
สำนักพิมพ์มติชน.

_____.2(2548)**ข้อมูลกับมุมมอง1ศิลปะรัตนโกสินทร์**.กรุงเทพ2 ด้านสุทธาการพิมพ์.

เอเดรียน2นอดทราส.(2541).**สัญลักษณ์แห่งพระสถูป**.พิมพ์ครั้งที่22. กรุงเทพ:สำนักพิมพ์
อมรินทร์วิชาการ.

บทความ1

สันติ2ล็กสุขุม. “คำช่าง ทรงระฆัง บัลลังก์ ปล้องไฉน มาลัยเถา,”**ศิลปวัฒนธรรม**218,3
มกราคม2540 : หน้า2154-155 .

1

วิทยานิพนธ์1

สมชาย2สิริประเสริฐศิลป์.(2529).**การศึกษารูปแบบสถูปเจดีย์ในสมัยรัชกาลที่24. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิตสาขาวิชาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย2
มหาวิทยาลัยศิลปากร.2**

สตัย2สายเชื้อ.(2530).**เจดีย์ทรงกลมในเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา”.วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิตสาขาวิชาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย2มหาวิทยาลัยศิลปากร.2**

22 ปีศิลปกรรมศาสตร์

หล่อหลอมทัศนศิลป์ เปิดแผ่นดินสร้างสรรค์สู่ชุมชน

นิทรรศการศิลปกรรมเนื่องในวัน

ครบรอบ 22 ปี

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปี 2559

22nd ANNIVERSARY

FACULTY OF FINE AND APPLIED ARTS

KHON KAEN UNIVERSITY

ART EXHIBITION / SEPTEMBER 2016